

U. q. 17, 14

16
ADSPIRANTE SS. TRIADIS LUMINE,
MAGNIFICO JCTORUM IN ILLUSTRIS-
SIMA PROPE SALAM ACADEMIA ORDINE

INDULGENTE,
PRÆSIDE

VIRO

PRÆ-NOBILISSIMO, AMPLISSIMO,
CONSULTISSIMO ATQUE EXCELLENTISSIMO

DN. ERNESTO FRIDERICO

Schrötern/Hæreditario in Wicferstädt/ Jcto
& Antecessore Famigeratissimo, Consiliario Saxonico

Eminentissimo, Curia Provincialis, Facultatis Juridicæ
atque Scabinatus Adfessore gravissimo,

Patrono & Doctore suo sanctè deoenerando,

DISCURSUM JURIDICO - POLITICUM

DE

CIVILI NOBILIVM

STATU, EORUMQUE JURI-
BUS AC PRIVILEGIIS

publicæ ERUDITORUM Censuræ

submittit

CHRISTIANUS Widemann,

Gorlitio - Lusatus.

AUTOR.

M. April. A. O. R. M. DC. LXVII.

In Fano Themidi consecrato.

JENÆ, Typis JOHANNIS NISL.

ILLUSTRIBUS,
GENEROSISSIMIS,
nec non
MAXIME REVERENDIS, NOBILISSIMIS,
ET SUMME STRENUIS DOMINIS,
DOMINIS

PROCERIBUS ET
ORDINIBUS PROVIN-
CIALIBUS

Ex superioris Lusatiae Circulo
Gorlicensi Spectatissimis,
Dominis suis & Patronis po-
tentibus,

*Hunc Juris publici & privati Discursum
debito honoris & observantia cultu*

Dat Dicat Dedicat

AUTOR.

PRO.

PROCERES & ORDINES GE-

NEROSISSIMI &c. &c. &c.

Non me fugit PATRIA Ejusq; Pie-
tas, quâ devinctus primitiis his A-
cademicis publicis, publicum ob-
servantiæ signum deponere spero;
non me fugit *Vestrarum Heroicarum*
Virtutum splendor, quo tota nostra terra *Lusati-*
ca superbit; nec mihi ignota est tam Illustris
& præclara *Vestra Scientia & Prudentia*, quibus
Provincialem nostram *Lusatiam* felicissimâ gu-
bernatione regitis. Vos igitur omnes in hoc
excelfo Virtutum gradu constitutos; Vos, in-
quam, omnes Generosissimis & Nobilissimis
Familiis præfulgentes debitâ mentis submissio-
ne deveneror. Adscendi sublime Nobilitatis
fastigium; adoravi suprema virtutum *Numi-*
na, Numina, inquam, terræ quâ potui animi e-
ruditione fulgentibus & imperantibus Sceptris
detexi; lustravi simul media Nobilium subsel-
lia, nec Provinciales Nobiles dereliqui. Quam-
obrem *Proceres & Ordines Generosissimi* majori in-
dulgentiâ & serenitate accipietis illud, quod
summâ venerantiâ Vestram Nobilitatem cele-
brat, quod totum nostræ Civilis Nobilitatis

Theatrum tanquam in Speculo *Vobis* repræsentat: hanc enim ob causam intrepidi animi constantiâ è vestigio disposui, hunc animi foetum, hos Academicorum studiorum primos fructus *Vestris Generositatibus* consecrare. Et quibus aliis? Nullis enim adeo teneor Patronis & Mæcenatibus, nullis aliis debeo ingenii mei fructus, nullisque aliis devoveo meorum studiorum tenuitatem, quàm *Vobis, Patronis Potentibus & Gravissimis*; à quibus multa beneficia, licet mediata, brevi tamen temporis spacio in immediata degeneratura, profluxère: quiq; sæcunda ingenia ad Reipublicæ salutem prompta in studiorum suorum tractatione & sublimiorum continuatione corroborant. Permittite igitur Discursum hunc à materiâ Illustrem, *Illustri Vestrarum Generositatum Coronâ* ornare, patrocinari; Concedite durabilem Virtutum Vestrarum Serenitatem, eminentemque earum, *Magnificentiam*; quâ fretus, in omni tempore audiar

Plaudite, Valet.

VESTER Observantissimus

CHRISTIANUS WIDEMANNUS.

Q. D. B. V.

DISCURSUS POLITICO-JURIDICUS
DE
CIVILI NOBILIVM STATV
EORVMQVE
JVRIBVS AC PRIVILEGIIS.

CAP. I.

ARGVMENTVM.

Nobilitas descendit à Jure Gentium,

I ad sacrum splendidae Nobilitatis fontem recurrere volumus, necesse est, Jus Gentium respiciamus. Jure enim naturali pari forte & gradu incedimus: cum illo jure omnes liberi nascerentur, nec esset servitutis & libertatis gradus *pr. Inst. d. Libertin.* multominus Juri Civili originem attribuire possumus, cum de Essentia Nobilitatis materiali inquirimus. Largimur illi Juri accidentalem formam; praeterea nihil: cum & Jus Rom. Nobilitatem à Jure Gentium repetere necesse habuerit, formamque externam induere publica utilitas suaserit. Licet contra sentiant Pruckmann. *in suis Observationibus c. 4. observ. 4. num. 12. & seqq.* item Matth. Steph. *de Jurisdic. l. 2. P. 1. c. 7. membr. 2. n. 14. & alii*, qui etiam solidissimis argumentis à Cl. Linnæo refutantur. *Lib. VI. Jur. Publ. c. 1. num. 23. & seqq.* Jure autem Gentium Dominia distincta, Regna condita, discretæ Gentes, bella introducta *l. 5. ff. de Just. & Jur.* Ex bellis orta servitus, ex servitute manumissio,

ex manumissione libertas. l. 4. ff. de Just. & Jur. Hinc summa
hominum divisio nata, quod aut sint liberi aut servi *pr. Inst. de Jur.
Person.* Servi nullum caput seu communionem Juris Civil. ha-
bebant, pro nullis aestimabantur, & rebus dominorum annume-
rabantur. Liberi autem inæstimabili sua libertate fruentes pro
sua genii qualitate & generositate quidam adspirabant ad subli-
miorem vitæ statum à plebe non aliter, quàm Virtutis stellâ dis-
criminati: quidam depressi magis sui animi sorte, quàm exter-
nâ injuriâ, culpâ potius abjectæ suæ mentis, quàm sententiâ ad
plebis faciem damnati. Hinc egregiè Barclajus in suo Euphor-
mione: *Hoc, inquit, prisce temporibus unicum remedium erat e-
mergendi è latebris vulgi, cum omnes initio pares Natura jussisset.
Si quis ingenio & prudentia pacaverat incitata multitudinis violenti-
am, si quis exteris gentibus suasset. aut societatem si integræ, aut
servitutem, si nonnihil attritis rebus affligebantur, illi statim merita
Nobilitatis insignia publici consensu deferabant: illum disciplina
militaris, illum machinarum peritia; Virtus omnes evehebat.*
Hinc conspicimus distinctos à Jure Gentium populos, quorum
alii Nobiles alii ignobiles dicuntur. *arg. §. 5. Inst. de Jur. Person.*
Quoniam igitur Stellam Nobilitatis à Jure Gentium accepimus;
non officiunt nostræ sententiæ objectiones quædam: 1. Si à Jure
Gentium descendit Nobilitas, necesse est omnes quoque gentes
ea uti: Jus enim Gentium definitur quod sit Jus quo gentes hu-
manæ utuntur. l. 1. §. 4. ff. de J. & J. Verum R. 1. Neg. Con-
sequentiæ non omne quod descendit à Jure Gentium singulæ
gentes observant: Induciarum, Fæderum itemque legationum
Sanctitas descendit à Jure Gentium. E. apud omnes Gentes san-
ctè observatur; quid Turca quid Persa quid M. Mogulus & M.
Czar curant publicarum conventionum vel fidei datæ inviolabi-
litate nisi ad status sui conservationem. 2. Nobilitas consistit
in virtute, quâ moratiores tantum gentes utuntur: & infaniores
ab hac excluduntur. 3. Resp. Non negandum sed concedendum
esse, aliqualem Nobilitatem etiam apud Turcam, Persam aliasq;
barbaras gentes obtinere; cum naturalis ratio planè suadeat,
strenuos Reip. defensores præmiis afficere, secus indefensa ma-
neret Resp. Cl. Linn. J. P. lib. 6. c. 1. num. 28. Obj. 2. quod De-
mocr-

mocratia Nobilitatem non patiantur. Resp. Democratici habent supremam Legem: Aequalitatis conservationem & Communem utilitatem; cum autem Nobilitas pra se ferat aliquam eminentiam & prerogativam; haec autem maximè obstat, & planè contrarietur eorum statui, necesse est ad conservationem sui status illam rejicere: exorsus enim titulus Nobilitatis Democraticis est, ut olim Romanis Regibus: Exemplo hodiè sunt Confœderati illi foedere Symmachico Suizeri, qui ad tuendam suam Democraticam libertatem satius ejurant Nobilitatem, aequalitati litantes, quam inaequalitatem minantem sui status mutationem, admittant. Hæc igitur in se distinctionem, ad plerasque objectiones refutandas, quæ aliàs exquisitoris doctrina gratia juri naturæ competit, Juri Gentium accommodare non incommodum videtur: quæ inter Jus Gentium præceptivum seu positivum, quo jure veniunt contractus & conventiones publicæ constituendæ, & permissivum, quo jure non solum foederum, legationumque constitutarum sanctitas veneratur, sed & Nobilitatis dignitas distribuitur; distinguere possumus.

Habemus itaque ab altâ antiquitate gloriantem, à Virtutis Erectione triumphantem Nobilitatem; atque ita neglecto ignobilium discursu, ad nobilitatis splendidum theatrum ascendemus, Eminentissimam Nobilium Coronam explicabimus; Eorumque jura & privilegia deinde pro animi viribus summâ veneratione decantabimus.

CAP. II.

ARGUMENTUM.

Nobilis non dicitur quasi non bilis, neque quasi non vilis, neque quasi nobis lis; sed dicitur Nobiles. 2. Vox Nobilis sumitur vel late vel strictè. 3. Nobilis differt ab equite.

Varia quandoque & ridicula in expiscandis verborum originibus & derivationibus est hominum opinio: & miror quosdam Viros, qui in explicandis vocum natalibus suam humanitatem magis reliquerunt, quam laudem deportarunt. Igitur laudem aliquam in mustaceo querere video operæ precium esse. Quidam sibi persuadent, quod nobilis dicatur quasi non bilis, h. e.

h. e. quod nobili non conveniat bilem se exhibere & morosum, sed humanum & mansuetum: nam quo quis elatior est, eo humilior esse debet: & nullum magnitudinis certius signum est, quam non moveri, ideo videmus, quod hoc argumentum natura quasi indiderit magnis feris, quod latratus canum non curent, imò ne quidem exaudiant.

Alii hoc vocabulo sic ludunt, quod nobilis sit dictus quasi non vilis per *auth. praesides pr. C. de Episcop. audient. l. 34. C. de decurion.* in quibus text. sibi invicem opponuntur viles & nobiles, & per *Nov. 90. c. 1.* in qua viles & ignobiles æquiparantur; atque ita fit dictus nobilis quasi non vilis i. e. non ignobilis. Alii, & quidem injuriantibus placet, quod nobilis dictus sit quasi nobililis, quæ derivatio primæ contrariatur; quod scil. nobiles communi superbiæ vitio laborent, & nixi sua dignitate, nil nisi rixas, fulmina, & lites spirare possint, atque ita nobilibus ab horoscopo & synastria innatus sit animus litigandi. Sed insana derivatio; est enim Contradictio in adjecto, nobilem & vitiosum esse: Virtus enim non vitia in nobilem cadunt, nec majorum famam & genere dignus, imò planè exuendus, qui à Majorum Virtute degenerans, nævum suo generi inurit. Sed spurias has natales merito rejicimus. Ego à partibus eorum sto, qui nobiles à noscendo dictos putant; quasi noscibiles, propterea, quod in Republ. præ aliis virtute sua clareant, & καλῆ ἐξογῆν conspicui sint. Mecum sentiunt Cl. Dominus Limneus *lib. 6. f. P. c. 1. num. 5.* Matth. Steph. *lib. 1. de Nobil. Civ. c. 1. num. 3.* Tiraquell. *de Nobilit. c. 2. num. 3.* Joh. Raynand. *de Nobil. num. 5.* Josias Nolden. *de stat. nobil. Civ. c. 1. §. 7.* Liebenthal. *Colleg. Polit. Diss. X. th. 1. §. c.* Germanis dicitur ein Edelmann ex simplici voce Adel & Mann compositum: vel Adelman descendens à Græca voce ἀεβλι bene meritum vel præmio affectum notans. Præterea Germanorum moribus nobiles vocantur etiam Junckern quasi Junge Herrn non respectu ætatis, sed respectu majorum dominorum, juniores, i. e. minores Domini; vocantur etiam Gentiles, Geschlechter. Gallis Nobiles sunt Gentilhommes à gente seu familia, quod hi nativitatem suam à sanguine plebejo illibatam conservant.

Porro

Porro vox Nobilis à JCtis & Publicistis fumitur vel in latiori vel strictiori significato. Eo nomine venerantur omnium Ordinum Domini & Principes seu rerum potentes, qui κατ' ἔξοχὴν Nobiles vocantur; licet autem hodiè Principes, Duces, Marchiones, Comites, Barones sublimiori titulo salutentur, attamen appellatione Nobilium comprehenduntur, ut etiam ex Antiquitate edocemur. Quapropter Henricus IV. Borbonicæ lineæ Caput Anno 1596. in Comitibus Rhotomag. eleganter & prudenter dixit: De ma brave & genereuse Noblesse, je ne distingue point mes Princes, pour être nôtre plus beau tiltre Foy de Gentilhomme. (a) Idcirco olim Majores Nobiles, ut sunt Duces, Comites, Barones vocabantur WohlEdle/Edle Herren / Minores autem & in specie Nobiles Edle Ritter und Knechte. (b) Ut & Pontifices non aliter Duces, Marchiones &c. appellant: Gregorius IX. Marchionem Misnensem, Innocentius III. Ducem Corinthiæ, Paulus V. in Epistola gratulatoria Baviaræ Ducem Maximilianum, Nobiles Viros salutant. (c) Licet autem hi majores Nobiles in majori fastigio collocati sint cæteris, tamen utuntur iisdem privilegiis strictè nobilibus concessis: (d) quod verum est quoad favorabilia, non item in odiosis: (e) Strictiori significato Nobiles intelliguntur, qui proximi sunt à Baronibus, & simplices Nobiles vocantur. Hi autem simplices privilegiis & dignitate differunt ab Equitibus: quantum & in multis conveniant. Nam eques non procreat equitem, non est dignitas hæreditaria per se, ut apud Nobiles, sed est privilegium personale, & ad hoc requiritur, ut ad Doctoratum solennis actus: etiam Imperator quæ Imperator & omnes Reges quæ Reges Equites non sunt, licet summum dignitatis gradum habeant, sed Equites se creari ab alio patiuntur. (f)

(a) *Histoire des derniers troubl. de France Liv. 5. p. 68.*
 (b) *Festas Nolden. de stat. Nobil. C. 6. c. 1. n. 4.*
 (c) *Reink. de regim. secul. S. R. 1. lib. 1. Class. V. cap. 11. n. 8. 9.*
 (d) *Tiraq. de Nobilit. c. 6. n. 52.*
 (e) *Henning. Gæd. Conf. 39. n. 23.*
 (f) *Vid. Cl. Limn. F. P. lib. 6. c. 2. n. 8. & seqq.*

CAP. III.

ARGUMENTUM.

1. Nobilitas definitur.
2. Definitio explicatur.
3. Nobilitas respectivè potest dici quod sit juris Civil. licet nativitate sua sit juris Gentium; quod probatur.
4. Nobilis in qualibet provincia nobilis quidem est, sed in qualib. provincia jure naturalisationis non gaudet.

B

Ut

UT Caput Discursui huic sine ulteriori morâ imponam, ad ipsam Nobilitatis definitionem me accingo. Est itaque Nobilitas dignitas *l. 1. C. de Prætor. l. 1. C. de Consul.* qua quis à Principe ob insignes Virtutes & benè merita Reipubl. plebeja conditione legitimè eximitur.

(a) *Tiraq. de Nobil. c. 6. n. 4.*

Dixi I. quod sit dignitas; nempe à Virtute profecta atque ita est bonum mixtum, ut ex Ethicis constat, respectu enim dignitatis simpliciter est externum fortunæ bonum; (a) resp. verò virtutis est internum animi bonum; & hoc fundamento nititur Nobilitas hæreditaria; nam bona externa non possunt per Nativitatem propagari; secus tamen in bonis internis; atque ita Majores Nobilitatem, ut bonum Virtute & dignitate constatum, per virtuosum sanguinis flumen transferunt ad posteros, tanquam Luna certos æmulos, qui iterum infusum Virtutis lumen cum radiis h. e. dignitate continuâ serie in immortalia posteritatis semina spargent.

(b) *Pruckm. in tract. de Regal. §. solertia potestas. c. 4. obs. 4. n. 28. 29. seqq.*

Dixi II. Legitimè, i. e. secundum leges & consuetudines cujuscunque loci seu regionis: Nobilitas enim respectivè est juris Civ. uti eleganter demonstrant Dn. Pruckmann. Herm. Vultejus, Matthæus Stephani. (b) quoad formam externam, solennitates & singularia privilegia, argumento Nuptiarum, Contractuum & testamenti. Nam quoad Essentiam materialem uti sub Origine Nobilitatis dictum, nunquam largior Juris Civilis esse, sed Juris Gentium Nobilitatem, cum & ex SS. Oraculis constet apud Judæos & reliquas Gentes fuisse gradus: ut quidam essent altioris, quidam inferioris subfellii, Nobiles & ignobiles. Apud Græcos etiam olim ante Jus Rom. Nobilitas aut à stirpe Regum aut Heroum deducebatur, aut qui ob res tum à se, tum à majoribus præclare gestas publico decreto coronam auream, immunitates, statuas, primos confessus & similia consequerentur, ut testatur Bodinus, (c) quo loco etiam varias populorum solennitates & mores circa Nobilitatem refert. Hoc sequeretur: si juri Civ. nobilitatis essentialia adscribere vellemus, quod Nobilis in hoc regno in altero non pro nobili aestimaretur: (d) Verùm de Jure Gentium venit, ut mutuo populorum consensu, & quadam tolerantia Nobilem in qualibet externa Provincia pro nobili

(c) *Bodinus de Rep. c. 8. p. 559.*

(d) *Fritz. Conclus. 3. de Nobilit. Civ.*

nobili reputent; fecus autem si Germani nobiles tales apud Polonos non essent, eveniret jure retorsionis, ut nec Polonos in Germania nobiles dici paterentur. *arg. tit. quod quisque juris in alium statuer. ipse eod. utatur: aliter sese res habet cum jure naturalisationis, quo Germania Nobiles in Polonia & contra Poloniae nobiles in Germania non gaudent.*

CAP. IV.

DE CAUSA EFFICIENTE.

ARGUMENTUM.

1. Imperator habet Jus creandi Reges, Archiduces, Duces, Comites, Barones & simplices Nobiles.
2. Nobiles mentis & gentis praefrendi Nobilibus mentis tantum.
3. Rex Rom. creat Comites, Barones & Nobiles.
4. Comites Palatini sine expressa indulgentiâ non habent Jus nobilitandi.
5. Comites Palatini Rheni ex speciali concessione habent Jus Nobilitandi Comites, Barones & Nobiles.

CAusa Efficiens Nobilitatis est ille, qui Jus nobilitandi habet: Talis est in Imperio nostro (cujus etiam respectu totus hic discursus instituitur) Imperator noster Romano - Germanicus semper Augustus *l. quoties 3. §. viros c. ubi Senat. vel Clariss. l. 3. C. de Consul. & non speris ab his pec. l. 2. l. fin. ff. de natal. rest. l. 6. ff. ad L. Jul. ambit. qui & ideo in jure nostro Nobilissimus dicitur l. quævis. 3. ff. de natal. rest. l. 15. C. de pact. l. 7. C. de his qui un. s. judices admitt. ad bon. poss. de cuius fulgore throni Cæsarei, velut ex sole radii sic omnes prodeunt dignitates; ut generosè & Majestaticis verbis Fridericus II. in Privilegio Austriae Duci dato dicit. Est enim Culmen Nobilitatis (a) Vastissimum dignitatum æquor, ex quo & in quod omnes fluunt dignitates; (b) imò Mundi Dominus. *l. 9. ff. ad L. Rhod. de jact. & l. 1. C. de summ. Trin. qui ipso electionis jure suprema omnia jura supremi Principis nanciscitur: (c) atq; cum juribus summam Majestatem, (d) cui ne quicquam obest, quod electus summo Pontifici fidelem se Ecclesiae Romanæ futurum promittat, cum tanquam supremus Ecclesiae Advocatus, non ut vassallus protectionem polliceatur (e) uti patet ex Constitut. anni 1552. §. und nachdem wir. Imperator igitur**

Romano-Germanicus vigore suæ Majestatis, ex qua illi Regalia majora & Jura Summi Imperii (quæ Germani *Kaiserliche Hoheiten und Reservaten* appellare solent) competunt, Reges, Archiduces, Duces, Comites, Barones & simplices Nobiles creat; non infimum solum dignitatis gradum, sed etiam supremum, Regiam dignitatem conferre dicitur.

Reges Daniæ cum essent Marchiones, ut & Germanica vox *Dennemarck* indicat, ab Imperatore Friderico Barbarossâ Regium titulum acceperunt, sicuti Bohemiæ & Poloniæ Duces ab Imp. ad regiam dignitatem evecti. Furgundiæ verd & Florentiæ Ducibus M. titulum regium à Majestate Imperatoria petentibus denegatum fuisse legimus.

Albertus I. ab Imp. Rudolpho I. Habsburgica lineâ orto, & Austriacæ autore, Patre suo primus sub titulo Archiducatus, Austriam (cum ea legitimo hærede destitueretur) accepit, per quem tota illa augustissima familia propagata est. (f) Creat & Comites, Barones, Nobiles, ita ut ad ludos equestres admitti possint; cum honor sit Civilis, & dependens à sua Majestate, circa quem Imp. dispensare pro lubitu potest. (g) Non tamen potest solus noviter sic creato Principi, Comiti aut Baroni invito Principum Collegio dare sessionem in Comitibus, quod probatur per Capitulationem Leopoldi *artic. 44.*

Quoad igitur hos novos homines seu Nobiles simplices; tenendum, quod illi, qui ab Imp. immediate ob insignia Virtutum monstra (h) & bene merita Reipubl. non divitiis evehantur ad Nobilitatis dignitatem, Nobilibus genere æquiparentur: cum utrique suam dignitatem ab Imperatoria Majestate collatam, gloriantur, atque etiam magis clausula privilegio inserta ostendat: *Allermassen und Gestalt/als wann sie von ihren Ahnen/ Väter, und Mutter-Geschlechren beyderseiten / recht Edelgeborne Leuens Turnier-genossen/und Rittermäßige Leute gebohren worden.* (i)

Verum præferendi meritò nati nobiles, si majorum Virtuti suam addant, armis vel litteris claritatem adeptis. Hæc enim est perfecta & genuina nobilitas; & virtus in antiqua nobilitate fulget velut gemma in auro. (k) Nobilitas autem concessa, ex persona concedentis omnium est nobilissima, & præfertur omnibus

(f) *Paurmeiß de jurid. lib. 2. c. 9. n. 3. Myraus de reb. Bohem. c. 15. (g) Becker. Syn. F. P. lib. 2. c. 4. §. 8. Daniel Urho. cap. XI. p. m. 334.*

(h) *Florus lib. 1. c. 10.*

(i) *Fritz. Com. clus. 20.*

(k) *Rein. I. Class. V. c. 10. 190.*

bus aliis, quæ profluunt à Regibus. (l) Eò enim major habetur Nobilitas, quo major concedens est. (m) Imp. autem noster omnibus Regibus præfertur, post Deum secundus est, inter mortales maximus, (n) atque ita Nobiles in Imperio nostro præferuntur & præcedunt suâ dignitate omnes alios Nobiles extra Imperium.

In hujus Capituli Discursum etiam se offert Rex Romanorum, qui vivo Imp. vel consentiente vel reclamante ad sui successorem eligitur, (o) [quem an è re Reipubl. nostræ sit constitui vid. Becker. (p)] estque perpetuus Imperii à Lege Vicarius: (q) de quo Quæstio est: An jure proprio Jus nobilitandi habeat? quod Affirmatur, tum ex Regiâ sua absoluta dignitate, tum ex propriâ Jurisdictione, tum potius ex Reccessu Imperii de Anno 1548. §. 66. *Wiewohl auch in der Ringerungs-Handlung, daß die Graffen und Herren/so küniglich ihre dignität erlangen/sollen in recognitionem præminentiz, so sie von uns und unsern freundschen lieben Bruder dem Römischen Kénig empfangen / auch in die Anschläge des Reichs gezogen werden/&c.*

Quoad Comites Palatinos; quid de illis dicendum: An etiam habeant Jus Nobilitandi? Pugnans inter se Dd. Quidam putant Imp. mediâ per Comites Palatinos Nobiles creare. *arg. l. 2. §. omnia. C. de vet. jur. enucl.* quicquid nempè per alios Princeps facit, per se fecisse existimandus. Quidam contrariam affectant sententiam. Cum hoc Jus Nobilitandi sit reservatum Principis, nec temere aliis indulgendum; & 2. concessi Juris hujus rari actus adsint. (r) Ego ex Cl. Franckensteini Collegio Juris Publ. à me Lipsiæ frequentato, in hanc opinionem lapsus sum: Comites Palatinos ex indulgentia Principis Jus insignia conferendi quidem habere: sed de jure Nobilitandi dubitandum, nisi illis ex singulari & extraordinaria gratia ab Imp. in suo diplomate expressè sit attributum; quod autem citra exhibitionem concessi hujus ingentis privilegii non credendum. *arg. l. fidejussores. §. pro Aurelio. ff. de fidejuss. §. c.*

De Comitibus Palatinis Rheni aliter sentiendum, quibus hoc ab Imp. specialiter concessum, ut non solum possint creare nobiles, verum etiam Comites. (s)

(l) *Tirag. de Nobilit. c. 6.*

n. 7.

(m) *Fofias*

Nold. c. 2. u. 25.

(n) *Limn. F.*

P. lib. 2. c. 7.

(o) *Limn. F.*

P. lib. 2. c. 15.

(p) *Becker.*

Syn. F. P. lib.

2. c. 6.

(q) *Limn. F.*

P. lib. 2. c. 15.

n. 34.

Becker. Syn.

F. P. lib. 2.

c. 6.

(r) *Fofias Nob. den. c. 2. n. 20.*

(s) *Cl. Limn. lib. 3. c. 19. m. 220.*

CAP. V.
ARGUMENTUM.

1. Pontifex Romanus habet Jus nobilitandi in suis Provinciis : & quæ illarum Provinciæ.
2. Omnes Reges in suis regnis.
3. Omnes superiores non recognoscetes.
4. Electores an habeant jus nobilitandi in medio relinquuntur.
5. Archiduces Austriae habent Jus Nobilitandi in suis Provinciis ; non autem per totum Imperium.
6. Crimine læsæ Majestatis reus, qui hoc jus falso adsumit.
7. Jus nobilitandi potest acquiri per præscriptionem immemorabilem.

Pontifex Romanus, arrogans sibi duplicem Monarchiam, spirituales & seculares, ut ex suis sophismatibus Politicis sub prætextu Ecclesiæ libertatis constat, non hoc jure privandus est, quippe qui in suis Provinciis perverfo quidem jure acquisitis, summum Imperium habet, & Legibus Civilibus solutus est. (a) Constat autem suum Dominium seculare 1. in Italiae parte, (alias Patrimonio Petri) fictæ donationis titulo à Pipino & Carolo M. persuaso, affecta & occupata. 2. In parte Hetruriae à Ducissa potentissima, Matildis nomine, institutionis titulo Papæ, injuriâ contra Cæsarem, relicta. 3. In parte Regni Burgundici, quæ dicitur Avenionensis Comitatus d. quo vid. Conring. *de finib. Imp.* 4. In Regno Neopolitano : cujus Dominus directus Papa, Vasallus Hispaniæ Rex est. In his igitur terris illi subjectis, ut Principi ac Domino superiorem non recognoscenti, Pontificem M. venerandum illam antiquum Patrem Patrum majora Regalia & consequenter Jus Nobilitandi habere, non est dubium, licet de facto, ut omnia suprema Jura & prætensiones ad totum Imperium, imò ad universam Europam (ulterius progredi non possum.) ita & hoc extendere velit. (b)

II. Rex quilibet in suo Regno ex Majestate & plenitudine suæ potestatis. (c) Habetur enim pro Imp. Monarcha & toto continente, (d) quia idem in Regno suo, quod Imperator in Imperio potest. (e) Quod & dicendum de Rege Bohemiæ in suo Regno & incorporatis regionibus, Moravia, Silesia, Lusatia; quæ tamen à Bohemiæ Regno Anno 1635. per Pacificationem Pragensem avulsa, & Sereniss. Electori Saxoniae Joh. Georgio I. in æter-

(a) *Nobiliss.*

Carpz. ad L.

Reg. cap. 13.

sect. 4. n. 17.

seq.

Christ. Besold

Dissert. de

Majest. c. 2.

n. 2. fin.

(b) *Cl. Conring.*

in Col. Imp.

leg. Rerum.

publ. de Mo-

narchia Pa-

pali vid.

(c) *Matth.*

Steph. de ju-

risd. lib. 2. p.

1. c. 2. n. 18.

(d) *Fofias Nold*

c. 2. n. 6. & i-

bi alleg.

(e) *Cl. Linn.*

lib. IV. 1. Part

VIII. n. VI.

Carpz. ad L.

Reg. c. 1. sect.

13. n. 4. &

seqq.

æternum patrimonium cessa est; ut hodienu[m] utriusque Lusatia Marchio audiatur Elector Saxonie. Regem autem Bohemie repræsentat Imp. noster, atque ita Nobiles in Moravia, Silesia, non creat *stricto* ut Imp. sed ut Rex Bohemie: quod & in aliis omnibus dignitatibus conferendis procedit.

III. Omnes Superiorem non recognoscentes præter Deum & Ensem, h. e. utroque Reip. tempore Dominum, Deum jure, Ensem vi. Hoc nomine etiam veniunt Resp. quæ in suis territorii gentiles seu patricios creant; item Principes quidam, ut in Italia, qui superioritate sua gaudentes ejusdem jura exercent. (f) *Josias Nold. c. 2. n. 17. Fritz. concl. 8.*

IV. Pervenio ad adorandas illas Columnas, solidasque Imperii bases, quæ sacrum ædificium circumspectæ prudentiæ, solerti pietate sustentant, quarum præsidio dextera Imperialis roboratur & orbi fluctuanti subvenitur, (g) & quæstionem hanc de jure nobilitandi satis intricatam, spinosam & variis Doctorum sententiis defatigatam propono: Anne illis hoc jus competat? Hoc in aprico est. Venerandam illud Electorale Collegium, cui communicata sunt jura Majestatica, Imperatoriæ sede vacante & viduato Imperio, summam habere potestatem, ut summum dignitatis gradum Imperialem seil. Majestatem alteri idoneo legitima electione conferat. Verum an in suis Electoribus & provinciis hoc Regale, jus nimirum nobilitandi Electores habeant, altioris ingenii est. Ego salvo Principum Jure; (sub quibus Electores Principes & status Imperii quoque intelligo) ea quæ potui solertia opinioniones & argumenta pro & contra in medium proferam, & uniuscujusque affectationi relinquam. Vultus in affirmationem suam seclit sententiam, & omnibus Principibus in Imperio Romano potestatem nobilitandi tribuit. Huic factum calculum adjicit Josias Nolden, (i) itemq; Petr. Fritzius & alii. (l)

Negant vicissim Nobiliff. Carpzov. ad L. Reg. (m) Matthæus Stephani in tract. de Nobil. (n) Limneus (o) Bodinus. (p) Affirmantium opinio tribus præcipue nititur fundamentis: 1. quia superioritatem, sublimi & regia jurisdictionis lege sub nomine der *Hohen Landes Fürstlichen Obrigkeit* ordinario & proprio.

(g) A. B. in pr. c. 12. §. 1. & quia. c. 3. in pr. c. 12. c. 14. c. 36. §. cum sacra

(h) Vultus, n. Feud. c. 3. n. 11

(i) Jos. Nold. c. 2. n. 18.

(k) Petr. Fritzius. concl. 7.

(l) Knichen. de Saxon. nov. prob. jur. c. 11.

n. 39. §. 63.

(m) c. 3. sect. 13. n. 49.

(n) c. 5. n. 6.

(o) seq. §. de juris. d. l. 2. p. 1.

c. 17. m. 2. n. 18.

(p) lib. 6. c. 13. n. 44.

(q) 2. de Reg. prio. 2.

prio Marte habent: & tales æquiparantur Regibus. 2. quia tantum possunt in suis terris, quantum potest Imperator in universo, vulgò Ein teber Fürst ist Käyser in seinem Lande. 3. Argumentum ab absurdo vitando (ineptum) ducunt: Si Electores habent potestatem eligendi Imperatorem, qui per universum valeat, absurdum videretur non habere facultatem creandi Nobilem. Verùm solidissimis rationibus & argumentis frivola hæc argumenta reprobantur & rejiciuntur. Quoad primum argumentum, contrarium & destructio liquet ex *c. quod translationem t. extr. de offic. deleg. c. in generali. de R. J. in 6.* nempe generali concessione feudi Ducatus, Marchionatus & c. ipsa regalia majora, quæ speciali concessione indigent, concessa non intelliguntur. quoad secundum, procedit hoc regulariter, & ab hac regula excipiuntur ea, quæ reservata Cæsarea appellamus.

Nam hæc Regula ita est accipienda: Imperii Principes tantum in territoriis suis possunt, quantum Imp. in Imperio: nimir. quæ veniunt ordinariâ jurisdictione & superioritate territoriali, non verò quæ veniunt absoluta superioritate Imperiali. Multa enim sibi reservavit Imp. quæ transferri non possunt & incommunicabilia sunt. Firmissimum deinde ad confirmandam suam sententiam Negantium Senatus invenit argumentum in Reecessibus seu Legibus Imperii: in quibus omnia regalia & jura, quorum resp. Principes Imperii Imperatores in suo territorio appellantur, recensentur: utpote habent liberum exercitium Religionis in Imperio admittæ. *R. J. de Anno 1535. s. und damit solcher Friede.* Jus famæ restituendæ. *R. J. Spira de Anno 1526. s. und wiewol der gemeine Mann.* Jus aggratiandi seu remittendi pœnas capitales. *R. I. de Anno 1526. s. und wiewohl.* it. Jus dandi literas quinquennales; it. Jus fisci, Jus Judæos recipiendi, Jus vectigalium, Jus cudendæ monetæ & multa alia. Atque inde videndum: S. Principem suo juri & reservato non renunciaffe, ut nihil residui in præeminentiæ & Majestatis suæ testimonium sibi reliquerit.

V. Superest nunc Augustissima atque Eminentissima Domus Austriaca, quæ quanto Majestatis fulgore, quantâ potentia suæ ampliatione, quanto dignitatum splendore superbit, ab antiqui-

antiquitate ante 400. ferme annos decantatum, atque omnibus mundi plagis instillatum est, ut non opus habeam lucem soli infundere: sufficiat mihi brevitati studenti, ex infensa Domus Austriacæ gente Gallum, magnæ auctori tatis Virum ad celebrandum hujus domus breviter Majestatem & potentiam producere, qui suavi suo stylo sequentia fundit verba, fasciculo multa: Cete haute puiesfance & cette vaste domination, pour la quelle la ciel n' a point d' Horizon, ny la terre des limites. Silhon Ministre d' Estat *Livr. 3. discours. 4. sur la granddeur de la Maison d' Autriche.* Et cujus potentiam privilegiorum diffusus splendor amulat: Nullus enim in univërfa Christianitate Princeps tot tantisque gaudet immunitatibus, privilegiis, eminentiis ab Imp. & Regibus Rom. concessis, quemadmodum Domus Austriaca. Ex quibus Privilegium de jure nobilitandi à Carolo V. concessum effulget: quod scil. Archiduces Austriæ habeant concessam potestatem, in suo districtu, in suo Archiducatu & incorporatis provinciis nobilitandi non solum simplices Nobiles, sed etiam Comites, Barones: hujus enim verba sic se habent: *Nuch daß sie und ihre Erben in allen ihren Landen / Herrschafften und Gebieten/als oben gemelde ist / Graffen / Freyherren / Ritter / Knecht / auch gnugsame und verdiente Personen von neuen Edel machen / denselben Wapen und Kleinod mit Schild und mit Helm / und allerley Zierheit Farben und Psafnierungen geben und verleihen / &c.* vid. *Limneum lib. 5. J. P. c. 2. n. 32. s.* auch daß sie. apud quem integrum privilegium extat. Hinc non possum satis in admirationem hâc in parte rapti, quod quidam reperiantur, qui à genuino & ingenuo horum verborum sensu recedunt, Imperatori reservatum distrahunt, atque Domui Austriacæ præter Privilegii mentem plus attribuunt. Quemadmodum autem ex hoc privilegio non possum potestatem creandi Principes concessam eruere, sed limes potestatis hujus est Comitum creatio, ita quoque non possum depromere, quod hoc privilegium ad totum Imperium extensum sit, atque ita in præjudicium Imp. Romano-Germanici, ut Archidux Austriæ, qua talis, non solum in suis terris, sed etiam in toto & per totum Imperium nobilitare possit, quod sibi persuadent Daniel. Otho, & Petrus Fritzius. Ego cum-

C

Clariss.

(t) *Limn. 7. Clariss. Limneo (r) & Carpzovio (s) ne latum quidem unguem à P. lib. 6. c. 1. verbis & mente hujus privilegii recedo, & intentionem concedentis malâ & præjudiciali extensione corrumpere nolo.*

(s) *Carpz. ad L. Reg. c. 3. sect. 13. n. 51.*

Vidimus igitur, ut spero, salvo cujusq; jure Civilem Nobilitatis causam atq; aliquatenus Civilem Nobilium eminentiorum statum, qui partim ex sua, partim ex concessa dignitate Jus nobilitandi habent. Sciendum etiam est, apud quosdam Principes hoc Jus ita radicatum esse, ut salva eorum majestate seu dignitate divelli nequeat, aliisque attribui: hinc falsò adfumentes hoc jus in-

(v) *Carpz. ad L. Reg. c. 3. sect. 13. n. 48.*

crimen falsi vel etiam læsæ Majestatis incidunt (t) *l. 22. §. qui se pro milite. ff. ad L. Cornel. de fals. l. 3. §. ult. ff. ad L. Jul. Majest. ibiq; Dd.* Nam in Imperatore nostro possumus hoc ad jura, ut ita loquar, Majestatica adscribere, quo suam præminentiam, suamque Majestatem declarare possit, pleraque enim & penè omnia communicata sunt Principibus Imperii, ut ex nostræ Reipubl. forma hodierna apparet, idcirco quæ sibi soli strictè attribuit, ut nulli liceant, nisi speciali privilegio concessa (quoad suum territorium tantum, non etiam totum Imperium, tunc enim non esset reservatum Cæsareum appellandum) ideo, inquam, hæc jura strictè Reservata Imperatoria *Kaiserliche Hoheiten und reservaten* appellamus.

An verò heic præscriptio locum habeat, ut per hanc jus nobilitandi possumus acquirere, intricatæ & spinosæ quæstionis est? Constat ex jure feudali, si quis rem liberam, domini & non feudalem bona fide ut feudalem possederit, atq; etiam domino hæc de re servitia præstita fuerint, quamvis eâ de re non investitus, præscriptione 30. ann. se tueri possit. *per II. Feud. 26. §. si quis.* & quod vasallus adversus dominum utile, & viceversa dominus adversus vasallum dominium directum præscribere possit; quæ omnia præscriptionem jurium involvunt, & affirmant: præprimis autem adspirat nostris partibus, quod Jus non scriptum, quod est consuetudo, contra jus expressè sancitum seu scriptum per præscriptionem jure Canonico 40. annum, Jure Saxonico 30. ann. & diei spacio, conniventia Principis possit introduci, & pro lege, priori abrogato, haberi, quid igitur dubitandum de hujus Juris præscriptione? Verum-

cum

cum hoc jus singularis præminentia & prærogativæ signum sit; ideo præscriptioni 30. vel 40. annorum non subjacere statuen- (u) *Carpz. lib. I. Res. 28. n. 11. Schulz. Synops. Inst. ad tit. de jur. N. G. & C. lib. d.*
dum; potius dicendum cum Dd. (u) quod immemoriali tem-
pore, cujus memoria non extat, quo omnia Regalia & Re-
servata Principis percutant, hoc jus Nobilitandi tantum legitima
præscriptione acquiri possit.

CAP. VI. DE CAUSA MATERIALI.

ARGUMENTUM.

1. Homo virtute Civili instructus est nobilitatis objectum, 2. Q. An
sola gratia vel divitiæ Principem movere debeant ad conferendam
nobilitatem. N.

CAusam materialem constituit homo Civilis ad capeffendam
Nobilitatis dignitatem habilis. Habilitas autem in eo con-
sistit, ut sit ex legitimo thoro ortus, & gravioribus Virtutibus in-
structus, atque ita à meo discursu (quod dico semel pro semper)
excludo omnes nobiles spurios quatenus tales, qui vel divitiis,
adulatione, vel dolo nobilitatem adepti sunt; Illis enim non tri-
buere possum nobilitatis dignitatem, quia deest essenziale requisi-
tum, & sine fundamento illis fastigium extruere non licet: Me-
rentibus namque Virtutum præmia tribui convenit. *l. & virtu-
rum. 4. C. de stat. & imag.* Si igitur Virtus exulet, quorsum præ-
mium Virtutis; si truncus, quorsum laurea? Quoad autem vir-
tutem, heic penetrandum, *Quæ Virtus ad veram Nobilitatem fa-
ciat?* Sciendum igitur in genere, Virtutem in remissiori gradu
heic locum non habere, sed eminentiori & excellentiori. Deindè
non omnem Virtutem in Civili vita nobilitare homines; sed il-
lam tantum, quæ Reipubl. ejusque conservationi maximè utilis
est; & quæ ad utrumque Reip. tempus potest accommodari:
nimirum Fortitudo Togata & Sagata. Illa consistit in Scientia
& Prudentia; Prudentia includit reliquas graviore Virtutes,
Justitiam, Magnificentiam, Eloquentiam, Juris Civ. prudentiam.
Fortitudo Sagata in se comprehendit Prudentiam ani-
mique magnitudinem. Hæc Prudentia latè se extendit, & con-

ciliatur ex Historicis, Geographicis, Mathematicis &c. studiis, armorum tractatione, Rerumpubl. cognitionibus, illisque artibus; quæ inserviunt prudentiæ bellicæ. Licet autem tantum sit in actu signato, nec actum exercitum necessario requiras, cum hæc fortitudo homines fermè omnes excedat, illa sufficiat ad Reip. incolumitatem. Dixi Reipubl. non Parentibus, neque Nobis, neque Liberis; hæc enim est privata utilitas & privatum benè esse, cui publica Incolumitas anteferenda: & dulce est pro patria mori, dulce: qui enim pro Reipubl. vitam reddiderunt, nõ mortem, sed immortalitatem potius affecutos esse judicat Cicero. *Brutus Consul favore Civium etiam domus sua clade & paricidio velificatus est, quippe cum studere revocandis in Urbem Regibus liberos suos comperiisset, protraxit in forum, & concione media virgis cecidit & securi percussit, ut planè publicus parens in locum liberorum adoptasse sibi populum videretur.* (a) Hinc apud Romanos, tot equestres imagines, tot coronæ murales, triumphales, tot civitatis insignia, tot laudis ornamenta, ad quorum cupiditatem non modò nobiles, sed etiam multi ex infima plebe ita vehementer exarserunt, ut nullum pro Reipubl. periculum recusarint. Videmus hodie in quavis Europæa Rep. Nobilibus si non summam, tamen participatam, si non participatam, tamen aliqualem Reipubl. curam committi, nec Reges nec Principes sua latera aliis credere. Hoc nempe facit comprobata Nobilitatis Virtus, generosi animi constantia & sinceritas, quæ Reipubl. onus commissum sine crimine suscipere possunt, imò pro Reip. integritate mori non dubitant.

(a) *Florus lib. 2. c. 9.*

Ex his dictis itaque facile apparet Nobilitatis causa materialis, nempe homo perfecta Reipubl. virtute instructus: & quod sine virtute non quis possit scandere Nobilitatis fastigium.

Hinc quaeritur *An sola gratia vel divitiæ principem movere debeant ad conferendam Nobilitatem?* Quod Negatur; quia nullius entis nullæ sunt qualitates; tum quia dignitas malis tributæ dignitas non est. (b) Licet autem Principum placita habeant legis vigorem *l. 1. ff. de consit Princip.* tamen hoc cum grano salis accipiendum. Principes enim hic boni intelliguntur, qui nihil

fine

(b) *Jos. Nold, de stat. Nobil. c. 3. n. 23.*

sine prudentia constituunt, ut nihil velint, nisi quod honestum sit & è re Reip. futurum: placita etiam heic accipienda, quæ cum summa deliberatione concepta fuerunt. Maximè autem damnosum foret Reip. vero scopo, qui est verum summum bonum, quod in perfecta & optima virtute consistit, non in divitiis, quam non negabimus sine divitiis non posse pervenire ad S. B. verum divitiis utitur ut causa instrumentali, non principali.

CAP. VII. DE CAUSA FORMALI.

ARGUMENTUM.

1. Nobilis sit vel tacite vel expresse. 2. Tacite quis sit per honores, officia & feuda nobilia. 3. jurè Sax. feudum regale tantum nobilitat. Q. An bona sequantur conditionem possessoris. Neg. 4. Expresse quis sit nobilis; verbis solennibus, certis solennitatibus, collatione diplomatum, etsi plebeja mulier nubat viro nobili. 5. Q. An Nobilitas possit retractari? Affirm.

CAusa formalis est ipsa legitima à plebeja conditione exemptio facta à Nobilitante: qui modo utitur duplici: vel enim expresse constituitur Nobilis, vel tacite. Tacite fit quinque modis. I. Si Princeps aliquem lateri suo adjungit per l. un. C. de prepos. lab. l. 1. C. de domest. l. ult. C. de excus. tut. (a) qui enim, soli appropinquat radiorum sparsione illustratur. II. Si in summa Imperii Pratoria tanquam Consiliarius &c. adsumitur per l. (b) Tirag. de femina 8. ff. de senat. l. omnium in pr. C. de test. l. 2. in pr. C. de c. 6. n. 21. Jof. Nold. c. V. Leg. l. 12. C. de dignit. l. honores 7. §. 15. qui ff. de Decur. (b) (c) Vid. Fruiza concl. 13. 3. Si quem Exercitui præficiat. (c) IV. Si Princeps Doctoratus vel Licentiatus alicui, si non ipse, tamen per Collegium conferat honores. (d) l. 1. vers. omnia enim. C. de vet. jur. enucl. ubi c. V. n. 37. expressè Imp. dicit se omnia facere, quæ per Jctos facta sunt, quia ab ipso omnis eis tribuitur Auctoritas: atque ex hoc Nobilissimi l. providendum 7. C. de postul. l. diximus. §. 1. de excus. tut. (d) Brasl. lib. 4. c. 6. n. 16. V. Cti vocantur, imò iisdem penè fruuntur Doctores Juris privilegiis & prærogativa cum Nobilibus: in quibusdam etiam locis in capitulares Ecclesiarum Cathedralium eliguntur: (e) à quibus tamen omnibus regulariter excluduntur Doctores Bullati, qui

(f) c. P. n. 39. qui nobilitatis hac prerogativa non gaudent: quibus etiam ad-
C. seqq. jicere vult Doctores Medicinæ Jofias Nolden. (f)

V. Si Imperator quem de feudo seu majori seu minori no-
bili utpote Ducatu, Marchionatu, Comitatu, Baronatu cum an-
(g) 70f. Nold. nexâ jurisdictione tanquam in symbolum nobilitatis investit.
c. 5. n. 43. arg. c. 1. quis dic. Dux. II. Feud. 10. (g) Hic autem tenendum, feu-
da nobilia non esse nominata à sua qualitate & affectione, quod

in se nobilia sint, sed tantum à persona concedente; nobilitas e-
(h) Magnif. nim propriè personæ inhæret, non rei seu fundo; & collatio no-
Dn. Strub. bilitatis ex præsumta Imp. voluntate præsumitur. (h)

Quoad feuda igitur Regalia seu Majora nobilia illustri exem-
plo nobis sunt Principes Ecclesiastici, quorum nonnulli ad subli-
mem nobilitatis dignitatem de plebeja conditione per Imperii

feuda ab Imperatoribus evecti sunt. (i) atque ex inde hodie se-
(i) Gail. 1. cularem potestatem exercent, non ut Archiepiscopi, sed ut secu-
obs. 30. n. 4. larum Principes; & manent in una personâ separata munera;
C. 5. Dn. D. sacerdotium & imperium, quia illud ministerii, hoc territorii jure
Strub. Synt. sibi vendicarunt: & non ita pridem Principes Wûrtembergicus
F. F. c. 3. apb. 70.

Dux Fridericus solo successionis jure in Ducatum Wûrtenber-
(k) Bocer de genf. & Teccenf. sine speciali Imp. creatione, sed solum, ut supra
qual. & diff. dictum, ex præsumtâ ejus voluntate Dux effectus est. (k)

Quoad feuda nobilia minora (absq; illustri dignitate) illa
secundum cujusq; Regionis mores & juris sanctionem nobilitare
vel non nobilitare comperimus. In Hispania omne feudum no-
bilitat: in Gallia Nobilibus placuit feuda vendere, eaque plebejis
emere; Emtor solum directo domino decimam partem precii
solvebat, ut exinde intolerabilis patriciorum inopia secuta sit, te-
stante Luca de Linda in Franc. Descriptione. Ordinatione autem
regia Henrici III. plebejis acquisitione feudorum, cujusque precii
& reditus illa sint, non nobilitantur Bodinus de Rep. lib. 3. c. 8.
Silesia quâ est feudum Imperii postquam Carolus M. eam occu-
pavit Anno 779. olim Polonico hodiè Bohemico Regno incor-
porata habet subse IV. primarios baronatus, ad hos nemo ad-
mittitur, nisi ante ab Imp. vel Rege Bohem. Baro creatus fue-
rit (l) De jure Saxon. Feudum regale tantum nobilitandi ef-
fectum habet, reliqua feuda simpliciter nobilia nullam dignita-
tem

(l) Fench. Cu-
rem. P. II. Si-
les. Descript.
p. 271.

tem personis induunt ignobilibus, præterquam ea, quæ ratione nobilitatis semel rei accommodata sunt, Jura ac privilegia cum ipso feudo consequuntur; (m) quæ in parte convenire videntur, mores totius Germaniæ ut docet Rosenthal: (n) Ita & viceversa feuda ignobilia, burgenfia vel alia bona manent ignobilia, licet à nobilibus possideantur; eodem fundamento & argumento, quod supra prolatus est: & sic deciditur illa acris quæstio, quam proponit Beckerus in Synopsi Juris Publ. (o) Anne bona oneribus Reipubl. subjecta, cum in privilegiatam personam, Clericum, nobilem, transferantur, cum persona naturam suam exuant? & Negatur per modò dicta; Jus enim rei non potest mutari accedente personæ qualitate; quia externa qualitas non officit internæ rei naturæ: accedit è contrariâ sententia magna injustitia; quæ afficeretur Respublica; quæ ingens damnum in redivibus annuis sentiret. Expressè irrogatur Nobilitas & Nobilis constituitur, quando vel verbis solennibus, vel collatione diplomatum voluntatem suam declarat Princeps. *arg. l. quoties. 3. §. 2. C. ubi sen. vel clariff. quod fit.*

I. Quando alicui ob sua benè merita, in Remp. collata, insignia traduntur: Wenn einem ein Wapen-Dreiff mitgetheilet wird, *d. l. 3. §. 2. d. t.* qui nobilitandi mos capit ante annos 1134. maximè tempore Zenonis Imp. cujus hodiè creberrimus in aula Cæsarea propter fiscum usus invaluit. Hi autem reapse fiunt nobiles, Principi enim attestanti se ob benè merita concessisse beneficium, creditur, & prohibitum est Legis rigore quæstionem hujus legitimi status movere, imò sacrilegii instar est, disputare, an is dignus sit, quem Imp. elegerit. *per l. 3. disputare, C. de Crim. sacril.* Verùm si expressè contrarium adfit & innotescat, & probari possit, quod turpitudinis macula laboret, vel quod nullum commodum in Rempubl. contulerit, vel collaturus erit, vel quod dolo dignitatem surripuerit, Quæritur: An non possit concessa dignitas retractari? Affirma. 1. quod nobilis constituitur Principis voluntate, & voluntas sit de essentia nobilitandi formali, hic autem adfit nulla voluntas, nullus dignitatis consensus, quia error passivus intervenit, *l. 15. ff. de jurid. 2. quod error non jus*

(m) *Dn. D. Struv. d. l. c. 3. aph. 8. n. 3. Ersz. concl. 16.*
 (n) *Rosenthal de feud. c. 2. §. 2. 9.*
 (o) *lib. 3. c. 2. p. m. 346.*

(p) *Bronchorst. Centur. 1. assert. 12. Cujac. 10. observ. 13. in f.*

jus faciat. *l. 1. l. 32. ff. de LL.* (p) 3. quod nihil tam naturale sit, quam eodem modo dissolvi, quo colligatum est *l. 35. ff. de R. f.* 4. per expressam legem. *l. 2. C. de dignit.* Accedit, quod gravi potius poena afficiendus, quia crimen falsi commisit. *l. 1. ff. ad L. Cornel. de fals.*

(q) *Bocer. lib. 3. de Orig. urb. c. 31.*

II. Wenn einer wegen seiner Tugenden zum Ritter geschlagen wird/certis nimir. solennitatibus: Etenim non nascono come li Poëti, ma si fanno come gl' Oratori. Olim erat præmium fortitudinis sagata; verum hodierno seculi genio, quo jura venalia cepere, facit ad fiscum locupletandum: hæc autem solennitates adhibentur: Princeps gladio evaginato leniter tantum percutit humeros eorum, qui ordinem hunc desiderant, & dato cingulo & ense dimittit illos? (q) affinem habet illum morem, quo Principes & Nobiles hodierni ministris suis virilem atatem consecutis jus gestandi gladium impaeto colapho concedunt, *weint sie sie wehrhaft machen* / imitantes Romanam antiquam manumittendi consuetudinem per vindictam.

(r) *Valerius M. lib. 9. tit. 5. n. 8.*

III. Si plebeja mulier nubat viro nobili *l. feminæ 8. ff. de senat. l. cum te. 10. & l. ult. C. de nupt. l. ult. C. de incol. Mulieres enim honore maritorum eriguntur & genere nobilitantur. l. mulieres. C. de dignit. & Uxor coruscat radiis mariti. Nov. 105. c. 2. & ejus privilegii, dignitate, nomine & re gaudet. l. 2. C. de Episc. & Cler. l. 8. l. ult. C. de profess. & med. l. ult. C. de injur. quod & testatur Valerius Maximus. (r) *Mutiam*, inquit, & *Fulviam cum à patre rùm à viro utrang, inlytam & nobilem.* Quod etiam extendere volunt ad mulierem naturalem nubentem viro naturali & legitimo simul.*

(s) *Tiraq. de Nobil. c. 18. n. 2. Jos. Nold. c. 6. n. 52. Fritz. concl. 57.*

(s) Vidua quoque post mortem mariti nobilis omnia privilegia, honores & dignitates viri mortui retinet. *l. filii. §. vidua. ff. ad municip. l. cum te. C. de Nupt. quamdiu scil. statum vidualem illibatam honestè servat, nec iterum nubat viro ignobili, tunc enim hanc dignitatem exiit; simulque omnia privilegia pristina perdit, cum hoc modo in aliam familiam transeat. l. 13. C. dignitat.* E contrario autem Uxor nobilis non nobilitat virum ignobilem, nec vir micam dignitatis inde consequitur: imò uxor ipsa, alioquin nobilis si permansisset in suo statu viduali, ignobilis per hujuscæ matrimonium efficitur

citur *d. l. mulieres. C. de dignita.* atque ita nati ex ignobili patre
& nobili matre tamen fiunt ignobiles per adductam *l. mulieres.* (t) *Tiraq. de*
Nobil. c. 18.
rationem, seu sint femineæ, seu masculi. (t) *20.*

CAP. VIII. DE CAUSA FINALI & EFFECTU.

ARGUMENTUM.

1. Finis nobilitatis primarius respectu Principis concedentis consistit in publico Reipubl. commodo. 2. Secundus est, ut dignitarum ordo conservetur. 3. Tertius, ut virtuti debitum præmium constitutur. 4. Effectus nobilitatis est propagatio in liberos tantum. 5. Quæritur 1. an filius ante acquisitionem nobilitatis natus. 2. Adoptatus. 3. per subsequens matrimonium legitimatus acquirat quoque nobilitatem? Affirmatur.

SUMMUS Nobilitatis finis, quem intendit maximè Princeps, consistit in publicâ Reipubl. incolumitate, seu ejusdem felicitati conservatione; ad quam omnis sui status administratio, omnes gubernantium actus devolvuntur, & pro suprema meta venerantur. Conservatio enim Reipubl. est de suprema lege, de secretiori prudentia & Ratione Status legitima. Probatur autem, hic Nobilitatis finis; quod per Nobilitatem seu Nobiles administrantes Remp. facilius transitus sit ad S. B. quod in perfectâ & optima virtute consistit: Videmus in plerisque Europæis Provinciis Nobiles clavo Reipubl. adfidere, quia Politici, videmus Summos Confessus Judicum, Parlamenta, Comitata constare Nobilibus, quia Justitiæ Sacerdotes præsumuntur: atque ita nil aliud intendisse Principem, dicendum, quàm ut perfectâ Rerump. administratio procuretur, & cujusvis Reipubl. scopus felicitati prudentia & celeritate acquiratur; licet Jupiter quandoque Bacchum generet. Deinde etiam Nobilitatis finis consistit in eo,

2. Ut dignitarum Ordo conservetur, *et. c. ut dign. ord. serv. l. i. ff. de abb. scrib.* Ordo, ut ex Politicis constat, est ipsa Reipubl. substantia, sine hoc nulla datur Respubl. E. etiam Anarchiam inter Respubl. non referimus. Possumus Rempubl. bene constitutam ex ordine cognoscere. Floret Respubl. præcipuè A-

D

ristocra-

ristocratica, ubi dignitatum ordo observatur, ubi distinctio honorum animadvertitur, sic bellum Civile avertitur: nec tam diu Rempubl. Venetam & ultra periodos omnium fermè Rerumpubl. sine externâ mutatione floruisse penetratur, nisi secretiori prudentiâ ad ordinem benè constitutum, ad inculpabilem dignitatum distributionem allaborasset; ut ita Confusio illius Reipubl. fatalis periodus dicenda sit, quam omnibus aliis Aristocra-
ticiis assignare possumus. Quemadmodum autem singulari prudentiâ opus est in verâ dignitatum distributione, ita certè Princeps circumspèctus sit, ne quid indignis tribuatur, dignis aufe-
ratur.

3. Ut Virtuti debitum constituatur præmium. *arg. l. semper. §. 3. ff. de jur. immun. l. 1. & virtutum. 4. C. de stat. & imag. l. 1. C. de fam. lib.* Quis enim eorum non misereatur, qui amore scientiæ exules, facti de divitiis pauperes, semetipfos inaniunt, vitam suam multis periculis exponunt. *auth. C. ne filius pro patre.* quis inquam, eorum non misereatur, qui brevem vitæ epocham tot furiarum injuriis, tot tempestatum procellis, tot fortunæ novercantis jactibus subji-
ciunt. *arg. de auib. C. ne filius pro patre.* solum ex amore patriæ seu Reipubl. tantis laboribus lubricationibus se macerant pallidis, prudentiæ nervum enucleantes; solum, inquam, in hoc turbidi maris literarii æstu, hoc sy-
dus ut proprium Virtutis pharum ac solatium respiciunt, desiderant. *Hæc Reipubl. concitati flammâ Martialia sacra suscipiunt, cum acerrimè defendentes Rempubl. satius belli furorem, sua vitâ expiare, quàm indefensam relinquere velint: quid igitur esset magis absurdum, quid monstrosius, quàm benè meritis in Rempubl. collatis præmium denegare, quid esset indignius, quàm virtutem acquisitam nullâ dignitate ornare: & quid magis magnificum, quàm generosos Virtutum animos in conspicuum dignitatis fastigium extollere, ingenia ad Reip. salutem, prompta spectabilibus ornare muneribus: ut hoc modo justitiæ nympha conservetur, multique alii in Virtutis studium inflammentur. Etenim præmia sunt illa blandimenta, quibus nixi intentione virtutis studium colitur, atque muneribus quis invita-
tur ad bonum, c. nimium cum can. seq. & c. pen. 23. q. 4. tolle au-
tem*

Pacis tempo-
re.

Tempore bel-
li.

tem virtutis præmium. & omne virtutis studium extingues, omite officiorum splendidorum promissionem & perseveratio in Virtute omittetur: paucos invenies, qui ad credulam perplexæ spei auram literariæ navis antennas solvent; h. e. qui omnibus rebus post habitis arduam virtutis viam insistentes sapientiæ & prudentiæ studia colent: nisi prius fuerint ad spem firmiorem, præmii excitati. Circumspectus autem sit Princeps, ne præmia in indignos spargat, qui nec legitimâ vita Academicâ, nec Martiali usi, atque ita nullo virtutis studio imbuti, sciunt magis corrumpere, quam administrare Rempubicam; imprimis cavendum, tum à Principibus tum ab aliis Magistratibus, ne præmia, dignitates, munera posthabitis patriciis & civibus illius Reipubl. in peregrinos & advenas collocent; hoc enim ægerrimè ferunt Cives.

II. Effectus nobilitatis proprius est: Legitima per continuam sanguinis seriem in posteros propagatio. Omnes igitur gente nobiles suam nobilitatem à Majoribus mente i. e. Virtute acquisitam, per virtuosum sanguinis flumen decursam in infinitum & quidem solùm in rectâ lineâ constituti accipiunt. Liberi enim patris conditionem, quoad civiles honores & dignitates sequuntur *l. cum legitime 19. ff. de stat. hom. l. 1. ff. ad municip. l. nullus. l. exemplo. C. de Decur.* atque ita patris non matris nobilitatem adsumunt, *l. 1. ff. ad municip.* unde filii nec insignia matris portare, nec ejus cognomen arrogare sibi possunt; quanquam de Consuetudine à Regibus ac Principibus aliter receptum sit. (a) Apparet quoq; exinde, quod, licet mater ignobilis, pater autem nobilis sit, liberi fiant nobiles, quanquam & hoc concedendum, quod nobilitas ab utroque parente sit illustrior. Quarendum, igitur hâc in re: An de consuetudine vel statuto ex lineâ materna fluere possit nobilitas? Affirmatur 1. quod statutum seu consuetudo possit derogare juri scripto. *l. ult. C. que sit long. consuet. §. 9. Inst. de Jure N. G. & C.* 2. Comprobant & testantur hodierni mores, qui florent in Gallia præcipue in Campania & in Collegiis Ecclesiasticis majoribus (hohen Stifftern) in quibus nemo recipitur, nisi ex linea quoq; materna de nobilitate sua per longam parentum seriem dare dec. imenta possit:

D 2

Sic

(a) Bodinus l. de Rep. 3. no. 19.

(b) *Fritz.*
Concl. 20.

Sic & in Silesia jus & iudicium equestre requirit, ut verus nobilis insignia quatuor tam materna quam paterna demonstrare possit. (b)

(c) *Tiraq. de*
Nobilitat. c.
86, n. 26

Devolvitur autem Nobilitas non ad parentes *arg. l. i. ff. de senator.* & licet ex quibusdam textibus Legum videatur contrarium, tamen nihil inde probatur, quam quod cohonestentur ex dignitate filiorum, ipsa suadente natura, (c) nec ad collaterales seu transversales, quia est beneficium personale rectum, non obliquum, *l. i. ff. de Constit. Princip.* sed ad liberos utriusque sexus, filios & filias *l. i. l. ii. C. de dignit. l. Senatoris 5. ff. de senator. l. 19. ff. de stat. hom.* Plerumque enim fieri solet, ut motus animorum generosiores, & sublimiores naturæ vires cum vitæ ipsius inspiraculo infundantur & implantentur, ita ut quemadmodum in stirpibus, sic etiam in hominibus virtutis succus ex radice diffundatur in furculos.

(d) *Tiraq. de*
Nobil. c. 15. n.
7. *Fritz. con*
clus. 20.

Quoad liberos igitur, quatuor cardinales quæstiones se offerunt: nam in iure nostro habemus variam & distinctam liberorum conditionem; atque ideo illis non idem & æquale jus applicandum est. Q. I. An filius ante nobilitatis acquisitionem patris natus, ipsa acquisitione fiat nobilis? Affirmatur ex LL. *arg. l. senatoris 5. ff. de senator. l. ii. C. de dignit.* quod Doctores rectè ad omnes dignitates eadem ratione trahunt. (d)

Q. II. An adoptatus à patre nobili efficiatur nobilis? Affirmatur *per l. senatoris filium. ff. de senator. l. liberos eod. restrictivè*, auctoritate nempe Principis intercedente *arg. l. 10. §. 3. ff. de in jus voc. l. 23. ff. de aqua pluvi.* quia adoptio consanguinitatem, *l. si is qui 44. ff. de adopt. cognationem, agnationem. l. 1. §. 4. ff. und. cogn. l. 23. ff. de adopt.* & dignitatem tribuit, *l. 13. l. 35. ff. de adopt. l. 5. l. 10. ff. de Senator.* Quær. III. An legitimatus per subsequens matrimonium? Affirmatur de Jure Rom. *per Novell. 74. c. 2. Nov. 79. c. 2. Nov. 89. c. 1.* quia subsequens matrimonium omnem maculam purgat, & ejusmodi matrimonii tanta vis est, ut id iure ad tempus nativitatis retrahatur, fingitque per quandam quasi Alchymiam, ac si ante nativitatem contractum fuisset matrimonium, etiam de Jure Canon.

6. 27110

c. tanta. 6. ext. qui filii sint legit. & Saxonico. vid. Carpzov. P. 3. Consi. 28. def. 17. n. 4. & seqq. Dn. Philipp. lib. 3. Eclog. 3. Schultz. Synops. Inst. ad tit. de hered. qua abint. def. verb. de successione liberorum per subsequens taatrim. & c. lit. a. Quær. IV. An legitimatus per Rescriptum Principis fiat Nobilis? Neg. nisi expresse clausulam de nobilitate consequenda Princeps addat.

Alter adhuc nobilitatis effectus restat, qui representat præclaros Virtutum fructus, splendida inquam Jura ac privilegia; quæ inter se invicem legitimè distincta, in peculiaribus & ultimis tribus Capitibus contraçtiori stylo tradantur.

CAP. IX. DE CONTRARIIS NOBILITATIS.

ARGUMENTUM.

Destruitur nobilitas 1. per usum vilis artificii; & quæ illa artificia.
2. per mercaturam secundum LL. Rom. 3. per infamiam, vitæque turpitudinem. 4. per matrimonium nobilis cum viro ignobili.

Modi Nobilitatem denigrantes præcipui sunt IV. I. Per usum vilis artificii. *l. nequis 6. C. de dignit. Nov. 90. c. 1. (a)* (a) *Jos. Nold. c. 17. n. 162. Brawlachs lib. 4. c. 64.*
Contrariatur enim Nobilitati obscuritas, ut servituti libertas, nec possunt simul concurrere, argumento Contrariorum. Quales autem artes sint viles & sordidæ, ut ait Bodinus *lib. 3. de Rep. c. 8. §. 20.* spinosæ quæstionis est: In genere igitur sciendum, quod servi publici, ut illos Aristoteles appellat, tractent artes viles & sordidas, & symbiosis simplicem & infimam constituant: hinc illæ artes, quæ in se habent servilem tractandi modum, quibus servi publici commodum & lucrum quæritur, non solum planè à nobilitate sunt alienæ, sed illam etiam rectè destruant. Servorum autem publicorum nomine in specie veniunt coqui. *l. si quid 18. in f. ff. de edit. edict. l. legatis 65. §. 2. ff. de legat.* Laniones, sunt enim instrumenta coquorum *l. 12. §. 5. ff. de fund. instr.* Fabri, cujuscunque objecti seu materiæ. (b) Nautæ, caupones, stabularii, fullones, sarcinatores. *l. nautæ. ff. naut. caup. stab. & c.* (b) *Jos. Nold. c. 17. n. 165.*
Histriones, quia infames sunt ipso jure. *l. 2. §. ait Prætor. §. ff. de*

his qui not. imp. Balneatores, tonfores. l. 15. §. 1. ff. de Usufr. & multi alii.

II. Nobilitati derogatur per Mercimonium : quod dico secundum LL. Roman. *l. nobiliores. 3. C. de Commerc. & mercat. l. 6. ne quis. C. de dignit.* & quatenus monopolium alit, ut *l. 3. C. de commerc. & mercat.* mens est, (c) Mercatura enim aliàs, ut magno commodo patet, est de potentioribus Reipubl. incrementis, nec ulla commodior ad vastam pecuniarum molem in Rempubl. inferendam via, quam illa, quæ à Mercatoribus paratur; nec Leo Belgicus ad istam superbientem felicitatem & terribilem & Monarchis & Regibus potentiam erupisset, nisi commerciorum beneficio. Commercium enim est vulgi subsidium, nobilitatis sustentaculum, Principis fulcrum; & in propatulo est infimæ sæcis homines per mercaturam seu mercimonia ad altum dignitatis culmen assurrexisse: ideoque de mercaturâ, quod derogetur nobilitati statuo secundum LL. Rom. & ubi illæ receptæ sunt, ut in Hispania, Gallia, Germania & regno Neopolitano; non secundum mores plurimarum nationum, Batavorum, Italorum, Britannorum, &c. ubi non solum commercia magno honoris & quandoque indecenti cultu habentur, sed etiam faciunt ad nobilitatem ipsam aliasque dignitates consequendas.

III. Derogatur nobilitati per infamiam vitæque turpitudinem *l. si qua C. de secund. Nupt. l. 1. C. ubi senat. vel Clariss. l. senaroris filia. ff. de R. N. l. 2. l. iudices. l. quoties. C. de dignit.* Infames igitur vel ex *l. 1. ff. de his qui not. inf.* ex crimine famoso, quod scil. infamiam importat, & quidem sententia iudicis accedente, amittunt omnia nobilitatis privilegia. *l. 17. l. 12. C. de dignit. l. 2. eod.* illisque omnes honorum portæ recluduntur. *d. l. 2. C. de dign.* quia pro civiliter mortuis habentur, civili mortuæ tacti atque omni hinc beneficio exuti; & pœnæ capitali infamia æquiparatur. *l. 9. ff. de manum. vind. l. 5. ff. de var. extraord. cogn. atque ita propter perjurium commissum. l. fidem 22. C. ex quib. ca. inf. l. quoties. C. de dignit.* propter crimen stellionatus alio famoso crimine concurrente *l. 13. ff. de his qui not. furtum arg. l. 1. C. quand. lic. unic. se vind.* propter Crimen læsæ Majestatis
arg.

arg. l. quinq. 5. C. ad L. Jul. Majest. & omnes ex judicio doli per (d) *Wesenf.*
editum famosum infames (d) omnia nobilitatis privilegia amit- *Comm. ff. ad*
tunt: In hoc succurritur Nobilibus & Illustribus personis, quod *tit de his qui*
in actione injuriarum Civili & criminali per Procuratorem age- *not. inf. n. 5.*
re possint; ne facile infamiã adspargantur. *l. ult. C. de injur.* (e) *Wesenf.*
& hoc communiter à Dd. & foro receptum est, ut testatur *Wesenf.*
senbecius *d. l. ad tit. de injur. n. 16.* *d. l. ad tit. de*
Procur. n. 5.
Et ad tit. de
Injur. n. 16.

IV. Derogatur denique Nobilitati per matrimonium mulieris nobilis cum viro ignobili contractum; de quo vide sis supra dicta sub causã formali in fine, ne cramben hic bis coctam, apponamus. Nobilitas autem semel perditam per mortem mariti non reviviscit; nisi à Principe iterum restituta fuerit *arg. l. 1. C. de sent. pass. vel nobili viro nubat.*

CAP. X.

DE DIVISIONE NOBILIIUM.

CIVILI NOBILIIUM STATU.

ARGUMENTUM.

1. Nobiles latè sumti dividuntur in Exemptios & Imperiales. 2. Exemptii sunt 1. Pontifex Rom. 2. Rex Francia; Rex Hispania; Rex Magnæ Britannia; &c. 3. Respublica Veneta, Belgica, Helvetica. III. Imperialium Supremus & Caput est Imperator noster Romano Germanicus; deinde Rex Rom. ipsi Nobiles Imperiales sunt Electores, Principes & Status Imperii: Duo Imperii Vicarii. Qui verè sunt Status Imperii, ut vel Ecclesiastici, vel seculares; Rex Bohemia non est Status Imperii: nobiles immediati in Franconia &c. non sunt Status Imperii; Mediatas potest esse Imperii Status: Nobiles mediatii qui sunt; Nobiles Landsassii sunt vel Schriftassii vel Ambtassii.

Nisi satis perspectum fuit, laconicè Civilem Nobilium Statum peculiari capite attingere; Eminentissimamq; Orbis Christiani Coronam uno simul obtutu, submissò tamen lumine adspicere; ut instituti mei onus cenfeo, ita diffusum tractandi modum, & intricatas Controversias derelinquo.

Divido itaque omnes Nobiles latè sumtos in Exemptios & Imperiales: Illos intelligo, qui sese cum suis regnis & provinciis

vinciis Imperio exemerunt; nec amplius jura & onera Imperii sustinent: Et sunt I. Pontifex Rom. qui hodiè in tribus distinctis terris seu provinciis ut Princeps secularis dominatur.

(a) Cl. Conring. Colleg. Rerump. de Monarchia Papali.

Consistunt autem illæ tres terræ 1. in Italiæ majori parte, quam sicæ donationis titulo persuaso Pipino & Carolo M. surripuerat, & in specie Patrimonium Petri appellatur. 2. In magna M. Hetruriæ parte, quam à Ducissa potentissima Matildis nomine hæredis instituti titulo illegitimè assecutus est. Erat enim ingens ille tractus per Hetruriam Feudum Imperii (a) quod invito domino directo non potest alienari, nec occupari. 3. In parte, Regni Burgundici, quæ Avenionensis Comitatus auditur, de quo vid. Conring. de finib. Imp.

II. Reges. 1. Rex Franciæ, qui hodiè per totam Franciam (quæ olim Gallia vocabatur) maritimam & mediterraneam, reliquasque acquisitas regiones, præfecturas, ab hodiernis Politicis absolutus Monarcha appellatur. 2. Rex Hispaniæ, qui hodiè solus vastam illam Hispaniam subjectam tenet, cui & Americam annuero: & extra Hispaniam Insulas Balæares (Majorcam & Minorcam,) Sardiniam, Siciliam, (Insulas) Regnum Neopolitanum (feudum Pontificis,) Ducatum Mediolanensem, cui non ita pridem Marchiofinariensis maximè dolentibus Gallis & timentibus Genuensibus propter aditum maris accessit; Ducatum, & Comitatum Burgundiæ vulgò la franche Comté, & de Belgio decem Provincias residuas per Gubernatores gubernat. 3. Rex Angliæ, qui hodiè tribus Regnis; Angliæ, Scotiæ & Hiberniæ præest, licet Hibernia propriè Regnum non sit.

(b) Cl. Conring. de Colleg. Rerump. de Rep. Venet. a. Becker. Synops. Jur. Publ. lib. I. s. 2. p. m. 27.

III. Respublica illæ tres Eminentissima. 1. Respublica Veneta Maris Adriatici, partim & Ionii Domina, quæ Caroli M. temporibus aliquomodo Imperio subjecta fuit, ut statuit Cl. Conringius (b) licet frustra se opponant Contarenius & alii Scriptores Veneti. 2. Respubl. Belgica, quæ fœdere Symmachico constat VII. Provinciis confœderatis contra Hispaniæ Regem tum temporis Imperatorem Carolum V. & Philippum II. Regem Hisp. in libertatem se armis vendicatis. 3. Respubl. Helvetica, constans XIII. pagis seu provinciis fœdere itidem Symmachico confœderatis, quæ propter insolentiam Præfectorum Austria-
corum,

eorum, intolerabile ſavientium jugum excuſſit, ſeque in libertatem vindicavit. 5. Cæteri Principes & Republicæ per Italiam; qui hodiè Imperio exempti dicuntur. Haſtenus de Exemptitiis.

Imperialium Nobilium Nobiliſſimus *l. quaris 3. ff. de natural. reſtit. l. 15. C. de pati.* ſupremus præfectus & Caput Imperii eſt Imperator noſter Romano-Germanicus, Monarchiam, repræſentans à S. Daniele (c) prædictam, qui non ſolum omni- (c) *Daniel. 2.* bus Regibus præcedit, ſed etiam omnibus legibus Civilibus ſolitus eſt, non autem Naturæ, Gentium & fundamentalibus.

Proximum locum habet Rex Rom. qui vivo Imperatore, eligitur ab Electoribus Imperii, ut abſente vel impedito Imp. perpetuus ſit Imperii Vicarius: Eoque deſuncto Imperatori ſuccedat. Sequuntur nunc Nobiles Imperiales; illi dicuntur, qui vel ſunt Electores vel Status Imperii tantum; (ex Ariſtotelis ſcholâ vocantur eodem ſenſu Cives) Electores aliàs in Aurea Bulla vocantur Palmites Imperiales; Columnæ, quæ ſacrum ædificium circumſpectæ prudentiæ pietate ſuſtentant. *A. B. in pr. §. 3. §. 1.* membra corporis Imperatoris. *c. 24.* Quorum officium præcipuum eſt Imperatorem vel Regem Roman. certis ſolennitatibus *in c. 2. A. B.* præſcriptis eligere: deinde Cæſaræ Majæſtati prudentiâ conſiliisque ſuis ad Imperii ſalutem adſtare; quia ſunt in partem ſollicitudinis conſtituti, illis jura Majæſtatica communicata, atque exinde in noſtro Imperio mixtam cum reliquis Principibus & ſtatibus Imperii Reipubl. formam h. e. Monarchico-Ariſtocraticam conſciunt: Electores autem ſunt vel Eccleſiaſtici vel Seculares. Eccleſiaſtici Principibus hoc jus & poteſtas Imp. eligendi competit, non quatenus Eccleſiaſtici ſunt, ſed quatenus principatum ſecularem tenent, non inquam tanquam Archicancellarii (quales ante A. B. erant) ſed quatenus Electores & Octoviri ſunt.

Ex ſecularibus duo conſtituti ſunt Vicarii Imperii à Carolo IV. per A. B. in Comitibus Norenberg. qui ſunt Elector Palatinus & Saxon. maximâ nempè Prudentia: Hoc enim modo Imperatoria & Regia Rom. ſede vacante non juſtitia debilitatur nec judicia turbantur; quod priſtinis temporibus contigit, & quidem poſt Friderici II. obitum, ubi per 28. annos interregnum.

E ne

ne dicam Anarchia in Imperio nostro fuit, in quo nullum imperium, funus ipsum & imperii, ut ita loquar, cadaver invenies, in quo extrema pravitatis & vesanae libidinis aëstro concitati excusserunt civilia libertatis jura, ut quilibet fuerit sui juris, quilibet pro lubitu sibi propriam & deterrimam vivendi rationem, finxerit: quemadmodum de illo tempore ita scribit quidam.: His temporibus arma ubique, Leges verò nusquam dominantur, quisque occupavit, quantum per vim potuit, ex usuque fuit Principibus nullum habere Imperatorem. His autem Imperii Vicariis certus Imperii tractus commissus est, ut viduato imperio in suo quilibet judicium exerceat; justitia cuique tribuatur; atque ita tranquillitas Reipubl. prudenter introducta.

Quoad Nobiles seu Cives Imperiales, quorum nomine Principes & Status Imperii veniunt, illi plenissime à Gaillio 1. *obs.* 21. n. 2. definiuntur; Quod sint Cives Imperii immediati, superiorem quam Cæsarem non recognoscens, qui Cæsaris communique Procerum Imperii consensu in matriculam Imperii recepti sunt, eâ lege ut Cæsari de usu Imperii in Comitibus proponenti consiliis & suffragiis adsint, & necessitate occurrente certum censum in albo seu matriculâ expressum, Imperio pensitent, vel subsidium militare præstent. Et sunt vel Ecclesiastici vel seculares: Ecclesiastici Status sunt, Electores, Archiepiscopi, Episcopi, Magistri Teutonicorum Ordinum, Prælati, Abbates: seculares sunt itidem Electores, Archiduces, Duces, Marchiones, Comites, Barones, Civitates Imperiales.

Inter Electores autem seculares Rex Bohemia, licet Elector sit, Status tamen Imperii non est. Arumæus de Comit. c. 4. Omnes enim, qui volunt esse Status Imperii, necesse habent, ut sint in matriculam seu album Imperii inscripti, ad Comitatus Imperii vocentur, sessionem & votum in Comitibus obtineant, & inductiones & collectas Imperio præstent: horum autem prædictorum requisitorum, ut quis Status Imperii sit, maximum & essentialiale est, ut habeat Jus sessionis & suffragii; ut ita tuto liceat argumentari; Hic vel ille habet Jus sessionis & suffragii in Comitibus, E. est Status Imperii; cum nemo hoc jure utatur, nec admittatur, nisi in Ordinibus Imperii reputetur. (d) Hinc exclu-

(d) Cl. Carpz. ad L. Reg. c. 3. sect. 12. n. 27. 43. Becker. Syn. Jur. P. lib. 3. 4. 21. §. 5.

excluduntur à Statibus Imperii Nobiles immediati in Franconia, Suevia & Rhenanis Provinciis, quia hoc essentiali requisito de-
stituantur: Consentiant Nobilissimus Carpzovius, Limnæus, (e) *Carpz d l.*
Reinking, Josias Noldenus, & multi alii. (e) Nec huc aliquid fa- *n. 17. Limn.*
cit immedietas Carpzov. & Reinking. dd. ll. cum & mediatè *Pl. Jur. P. 3.*
Imperio subiectus possit esse Imperii Status: exemplum habe- *Reink. l. Class.*
mus vivum in Duce Würtembergico, qui licet Ducatum suum, ut *4. c. 12. 32. Fos.*
Archiducum Austriæ subfeudum, *Afferleshn* possideat, atque ita *Nold. de No-*
mediatè tantum Imperio subiaceat, Status Imperii tamen est. *bil. c. 16. n.*
150.

Perlustratâ etiam Nobilium immediatorum Coronâ per-
venio ad Nobiles mediatos, qui non Imperatori neque Imperio,
sed aliis Principibus & Statibus Imperii immediato subiectionis
nexu devinciuntur, & præstito homagio onera subditorum exhi-
bent; reservatâ tamen Imperatoris & Imperii auctoritate. (f) (f) *Reink. I.*
Class. V. c. 11.

Ex his mediatè Imperio subiectis alii sunt eminentioris, alii
inferioris subfelli; Illi sunt milites graduati, Comites, Barones;
hi verò sunt Nobiles simplices & literarii: qui omnes secundùm
mores provinciarum vario indigitantur nomine. Quidam &
pleriq; sunt Jurisdictionales homines, quibus in omnibus impe-
ritari potest, & vocantur *Landfahii, weil sie unter dem Lande seyn*
& parent illius Provincie Domino seu Principi: Verum & hi in
quibusdam Provinciis & Præfecturis ratione judiciorum non
conveniunt. Etenim quidam habent iudicium in aula Princi-
pis, quo conveniuntur, & quibus Princeps immediatè ipse, aut
per suos Consiliarios ex Cancellaria, ut vocant, imperitat, & hi
vocantur *Schriftfahii, Canksen, oder Schriftfassen*: quidam ve-
rò appellantur & sunt *Ambtsfahii, weil sie unter den Ambr siken*;
qui non immediatè statim coram Principe vel Cancellaria con-
veniuntur, sed subjiuntur Præfectis & Toparchis *dem Ambeleu-*
ten und Ambrschöffern / & coram iisdem in prima instantia con-
veniuntur; quibus adfociantur Adfessores; selecti ex subiacen-
tium nobilium numero, *die Ausschuß-Personen* / & coram iis Ad-
fessoribus & Præfectis *Causæ* Civiles expediuntur & deciduntur:
Causæ autem majoris ponderis, famosæ vel Criminales usque ad
Conventus Circulorum *Reiß-Tage* / reservantur; in quibus
comparent Supremi Præfecti, Pro-Principes seu Pro Marchiones

Illustres, tanquam Supremi illius provinciæ Magistratus, qui à Principe ipso plenipotentiarîâ judicandi vicemque ejus obeundi facultate instructi sunt.

CAP. XI.

De Juribus Nobilium, quæ consistunt in Honoribus, reverentiâ & præsumtionibus.

Dignitas aded videtur in mortalibus radicata, ut ad substantiam referre possis; læsa enim dignitate læditur ipsa persona, cui inhæret, honor non tributus cui competit in murmura, duellum & cædem vertitur. Hæc est distinctio personarum, hæc est illa qualitas, quâ tot myriades hominum in ordine continentur: cujus autem fundamentum legitimum est ipsa Virtus, quâ cælo infiguntur homines, quâ astris æquant verticem, quâ sublimi fastigio elati plebis animalcula magnifico supercilio adspicere non dedignantur, ab illis adorantur, admirantur, quâ purpuratas sedes occupant, illisque Jus Proëdriæ utrâque manu conceditur. Hoc autem Nobilitatis proprium esse ex sequentibus patebit.

I.

Nobiles in salutationibus, ambulationibus, aliisque id genus prærogativis cæteris inferioris gradus sunt præferendi. *l. 2. C. 3. C. de offic. div. jud. l. 1. C. de offic. civ. jud. l. 3. S. sedendi c. ubi Senator vel clariss. l. 1. C. 2. C. ut dign. ord. serv.* aded ut nisi fiat, possint implorare officium judicis, & pro defensione honoris vi resistere, manuque armatâ prohibentem rejicere: Secundum, mores itaque nationum circumspiciendum, quo loco alii respiciunt præferentiam: Inveniuntur enim multiplicis genii homines; Japonii à dextrâ equum conscendunt, inter salutandum pedes aperiant excusâ crepida, adventu amici subsidunt: Apud Turcas sinistrum latus cohonestat quia gladius ibi portatur, ideoque mobili incumbit Causam Reip. materialem; h. e. populi naturam exactè explorare, ut cum legationis munus subit, suum honorem surripere non admittat.

II. In

II.

In sessionibus & Conventibus publicis Jus Proëdriæ secundum gradus prærogativam regulariter habent, illisque etiam in iudicio competens locus est assignandus. Hujus præeminentia in Conciliis, Comitibus, Confessibus & Conventibus publicis multos tumultus & rixas referunt Historici; etiam in Recessibus Imperii inter Principes: Augusta Vindel. R. I. in f. de anno 500. 30. 48. Noribergæ R. I. de anno 543. &c.

III.

Nobilibus non convenit ire pedes, sed equo vel vehiculo uti debent, (a) idcirco cum ad testimonium vocantur, vel alio modo ab Accusatore ad iudicium implorantur, sumtus à parte producentis, & quidem competentes, præstandi sunt in confectum iter vel alias expensas, si non sunt participes criminis, sed ut dixi, ut notitia alicujus criminis seu delicti clarius innotescat. l. ii. c. d. testib. l. eos qui 6. §. 2. in f. c. d. appellat.

(a) Gail. r. obf. 99. n. 60. Tiraq. de Nob. bil. c. 20. n. 77.

IV.

Nobilium Doctoratus, Nuptiæ, Convivia, dies Natalitiæ, (b) Exequiæ, & aliæ feriæ solennes majoribus expensis & solenniori pompâ sunt pertractandæ. b.

(b) Tiraq. de Nobil. c. 20. n. 149.

V.

Nobiles præsumuntur habiles ad omnia præclara Civitatis munera; de illis præsupponitur major virtus, major integritas, fides, constantia. Quæ præsumtio in legem firmè commutata est, ut comperimus ex Aulis Cæsaris, Principum & quæcunque Republ. ut non nisi Nobiles ad suprema officia & Reipublicæ administrationem admittantur. Omnis Hispania & extra eam omnes Provinciæ Hispano subjectæ per Nobiles qui sunt Castellani ex Castiliæ Regno orti gubernantur: Omnes Proreges in Provinciis exeris plerumq; sunt Castellani; omnes etiam Ministri officiales Aulici, apud quos magna potestas & auctoritas est, sunt Castellani: verbo: Omnis Hispaniæ vita dependet à Castellanis Nobilibus. In Galliâ, si non talem, tamen non exiguam, præ ignobilibus habent auctoritatem. In Polonia summam Reipublicæ illis penè adscribes. Veneti ad Regimen & suprema Reipubl. officia non nisi Nobiles adsumunt, nec alijs cre-

(c) *Contare-
mus de Rep.
Veneta.*

dunt nervum administrationis, quam suis Patriciis & Gentilibus:
licet de Ratione status & tranquillitate domesticâ extraneum,
sua classi, tamen restrictum, præficiant Imperatorem (c) Impe-
rium nostrum vides Eminentissimâ Nobilissimarum familiarum
Coronâ cingi; ut aded præsumtio hæc apud plerasq; nationes seu
gentes tam altè radicata sit, ut legem imitetur.

VI.

Nobiles censentur fidelissimi: unde non præsumuntur pro-
dere Principem: Quapropter Princeps eos sibi Comites adsci-
cit, & latus suum Nobilium potius quam ignobilium virtuti
submittit. (d) Illi quoq; in intima & secreti ora admittuntur con-
silia. In Daniâ non modò Cancellarius cun&ique ejus Adfesso-
res, scribæ quoq; & Ministri omnes ex genere equestri habentur
(e) & in quavis fermè Republ. Nobiles Legationis, quia sanctum
munus, sustinent. (f)

(d) *Tiraq. c. 20
n. 181.
(c) Cl. Carpz.
ad L. Rep. c.
20. sect. 1. n. 8.
(f) *Jos. Nold.
c. 9. n. 79.**

CAP. XII.

De Juribus & Privilegiis quæ in Causis Civi-
libus consistunt.

I.

IN Electionibus & aliis Actibus publicis datâ paritate voto-
rum, Nobilium voces præferuntur cæteris. *l. majorem §. ff. d.
part. arg. l. 3. §. 1. l. ob carmen. §. f. ff. d. test.*

II.

(a) *Emericus
à Rosbach.
Prax. Civ.
tit. 23. n. 70.*

In Scriptis, non verbis ad judicium sunt vocandi, (a) secus,
quoniâ legitime non citati, in judicio comparere regulariter
non tenentur.

III.

In Testimoniis, Depositionibus & arrestationibus magis
creditur Nobilibus quàm plebejis; (b) quò enim quis major est,
eò magis ipsi creditur. *l. 3. in pr. ff. d. test. l. majorem. §. 1. ff. d.
test. l. majorem §. 1. ff. d. part. l. ult. ff. d. off. præf. Hinc in qui-
busdam Germaniæ locis Nobiles personaliter comparere non
tenentur, sed sufficit, si per scripturam unter ihrer Pitschaften
und Handschriften absq; corporali juramento deponant, & de-
positio-*

(b) *Fritz.
Concl. 22.
(c) *Emeric.
à Rosbach. tit.
57. n. 13. &
Gail. 1. obf.
201. n. 341.**

positionem iudicis examini transmittant. (c) quod etiam in Regno Bohemiæ, Archiducatu Austriæ, Bavariâ & aliis locis longa (d) *Gail. d. l. observantiâ receptum est, testante Gailio. (d)* n. 14. & 15.

IV.

Nec solum in alienis negociis, sed etiam in suis magis creditur Nobilibus quàm plebejis. l. 2. §. *qua omnia Es. antiqua c. d. vet. enucl. l. si furiosi 25. inf. c. d. Nupt.* aded ut eorum promissa pro debitis, factis & completis habeantur *arg. l. nemo 5. ff. (e) Carpz. Jurisp. For. P. II. Const. 16. def. 1. seq. Gail. II. obs. 59 n. 2. & 6.* (e) Carpz. Jurisp. For. P. II. Const. 16. def. 1. seq. Gail. II. obs. 59 n. 2. & 6.
d. in int. restit. & promissio Principum, Illustrium ac Generosarum personarum, facta sub Principali & Generosa fide, bey Fürstl. Gräfl. und Adelsigen Ehren und Glauben juramento æquipoleat. (e)

V.

Licet sit Tutela munus publicum l. 1. ff. d. *muner. & honor. l. 9. ff. d. his qui sunt sui c. pr. Inst. d. Excus. tut.* atque exinde ad hoc etiam inviti sint cogendi. l. 3. c. d. *susp. Tut. 1. in pr. ff. d. ad min. tut. nisi excusationes legitimæ adsint. tr. Inst. d. Excus. tut. vel Cur.* Nobiles tamen ut milites, tutelam pupillorum ignobilium suscipere, regulariter non tenentur. l. 12. §. 1. l. *à munerib. (f) Tirag. c. 17 n. 26. & 17.* ff. d. *vacat. mun. l. non tantum §. l. i. ff. d. Excus. (f)*

VI.

Nobiles pro usu domus & familiæ suæ cerevisiam coquere non prohibentur. (g) Imò & disertis verbis in Electoratu Sax. hoc permixtum est Nobilibus. Carpzovius d. l. quod statuendum in terminis domuum Nobilium, nec extendendum contra privilegiatos Cives in Urbibus, quorum proprium cerevisiam coquendi est commercium: atq; exinde annuos reditus solvunt Principi, quo fiscus ditatur: Nobilibus autem in pagis & castris suis absq; speciali privilegio aut prescriptione Cerevisiam vendere, aliudq; perniciosum Urbibus mercimonium exercere non licet: Singuli enim Cives de jure habent fundatum privilegium, ne infra milliare (hoc enim est ipsorum dominium & territorium) circum circa habeatur Vinum vel Cerevisia venalis. (h) *Carpz. Jurisp. For. P. II. Const. 6. def. 7.* (g) Carpz. Jurisp. For. P. II. Const. 6. def. 7.
Accedit, quod exprobratur & interdicatur Nobilibus l. 3. c. d. *commerc. & mercat. ibi. nobiliores:* Nobiles autem singulariter concessam braxandi vendendique cerevisiam aliis potestatem exhibi-

exhibere necesse habent. *arg. i. fidejuss. §. pro Aurel. ff. d. fidejuss.*
quod autem Nobilibus competit, pro usu suæ familiæ & domus
simpliciter coquere cerevisiam, hoc non etiam ignobilibus,
qui pagos possident, vel etiam castra, *Landbûrger*/conceditur, nisi
hoc jus fundo inhæreat, quod probetur, per supra dicta sub *Causa*
Form. de feudis Nobilitantibus.

VII.

Injuria Nobilibus facta gravius punitur, quam quæ facta est
plebejo. *§. 9. Inst. d. injur. l. 7. §. ult. ff. cod. l. aut facta §. 3. ff. d.*
pen. atque hæc ratione injuria levis in atrocem degenerat: quod
etiam obtinet in actione legis Aquiliæ; præcipue si opera & be-
nè merita in Rempubl. collocata conspicua fuerint, & ille Pa-
triæ maximè profuisset, tunc non solum læsio, quanti fuerit, sed
potius quanti interfuit nostra non esse læsum æstimatur
(i) *Lib. 2. de per l. 21. 22. 23. ff. ad L. Aquil. §. illud Inst. cod.* Unde Gaius (i)
P. P. c. 2. n. 19. refert, aliquando milite nobili, utroq; lumine orbato in Camera
Imperiali multa millia pro militaribus officiis, quibus postea
cariturus erat, injurianti per sententiam fuisse adjudicata.

VIII.

Nobili major & opulentior dos constituenda *l. 60. quæro*
l. 69. §. 5. ff. d. jur. dot. & si non sufficiant allodialia, potest secun-
dum dignitatem ad arbitrium domini ex bonis feudalibus do-
(k) *Finckelth. Disp. Feud. 9. th. 19. n. 3* tari, sola æquitate ita suadente, adeo, ut & dotatio filiarum,
Rauchbar. P. s. quæst. 38. n. 5. inter ordinaria feudi onera connumeretur (k) Licet autem Pater
filiam vel neptem necessariò, ut & officio Judicis dotare cogat-
ur l. 19. d. R. N. l. fin. §. neq; n. c. d. dot. promiss. tamen locuple-
tem, & quæ ex bonis propriis se exhibere potest, necessariò dota-
re non cogitur *arg. l. 22. §. pen. inf. ff. ad sed. Trebell. arg. l. 9. d.*
in rem vers. & ducto argumento à liberis locupletibus, quibus
parentes alimenta præstare non tenentur. *l. ult. §. 5. ibi: si inopia*
ex utrâq; parte vertitur. c. bon. quæ lib. l. 5. §. 7. 10. 13. 15. ff. d.
(m) *Stranch. Differt. ad Pand. 3. aph. 4.* *agnosc. c. al. lib.* (m) Facit, quod cesset ratio Legis 2. *ff. d. jur. dot.*
nimir. Utilitas Reipubl. per matrimonium *c. l. 19. ff. d. R. N.*
ratio coactiva: uti & omnes legum hoc in casu rationes cessant,
quæ non primariò media ad matrimon. ducentia h. e. dotem;
sed potius matrimon. ipsum ineundum, respiciunt.

IX. No.

Nobiles propter debitum Civ. vel ex causa æris alieni non debent in carcerem induci, habent enim beneficium competentia, ne in solidum conveniantur, sed in quantum facere possunt
 (n) Et nobili relinquenda est congrua & sufficiens sustentanda vita ratio, ut possit vivere in respectu suæ nobilitatis, ut proinde non cogatur pauperum cibus vesci. (o) An verò alimenta Nobili relinquenda exteantur ad famulos & pedisequas dubitatur: Affirmat Josias Nolden. (p)

(n) *Coler. de Process. Exec. cur. c. 6 n. 6. n. 246. seqq.*
 (o) *Tiraq. c. n. 142.*
 (p) *c. 10. n. 96. & ibi alleg.*

Nobilium Creditores non gaudent beneficio juris Prætorii in bonis Nobilium feudalibus, ut ea illis liceat vendere; sed contenti esse debent sequestratione, ut ex fructibus eorum suum consequantur. (q) ratio patet ex ipso hoc de Jure Nobilium discursu.

(q) *Gail. l. cbs. 117. n. 5.*

CAP. XIII.

De Privilegiis; quæ in Criminalibus & Criminalibus Capitalibus locum habent.

Quamvis Jus nostrum in penis infligendis semper intendat proportionem Arithmeticam, & æqualitatem ratione quantitatis penarum, ut non alteri major; alteri minor pena infligatur, sed ut alia persona præ alia nec majori, nec minori afficiatur, & cuilibet delinquenti æqualis delicto imponatur pena: tamen Justitia cum legem exequitur & in delinquentem animadvertit, ac de pena personæ applicanda disputat, extrinsecè considerat personarum respectum, & quodammodo proportionem Geometricam utitur. Etenim si eadem in re, in qua est inæqualitas inter personas æqualiter laderentur personæ, penæ non rectè essent æstimatæ, sed inæqualiter & malè impostæ: atque ita hoc ipso, quo videtur proportioni Geometricæ esse indulgendum, proportio Arithmetica summo gradu, summo justitiæ cultu adhibetur. Hinc aliter puniuntur servi, aliter liberi; hi lenius, illi durius. l. 1. l. 10. d. 16. §. persona l. 28. §. ult. d. pen. aliter ex iisdem facinoribus

F famo-

famosi, quam integræ famæ homines. *l. 28. §. f. d. pen.* hinc mitius cum muliere, propter infirmitatem sexus, quam cum viro agitur. *l. 38. §. 1. & 2. l. 39. §. mulierem ff. ad L. Jul. d. adult.* (a)

(a) *Wesemb.*

Comment. ff.

ad tit. d. pen.

n. 8.

Hoc itaque procedit etiam in Nobilibus propter inæqualitatem status: aliter enim puniuntur nobiles, aliter ignobiles. *l. pedius, §. 1. ff. d. incend. ruin. naufr. verb. liberos quidem.* Nam ut paulo post ait J Cus: Omnino ut in cæteris, ita hujusmodi causis & personarum conditione & rerum qualitate pœnae diligenter sunt æstimandæ, ne quid aut durius, aut remissius constitutur, quam causa postulabit. Pœna ead. manet quantitate & omnibus æquè gravis in concreto, tamen si qualitate & in abstracto mitior vel gravior videri possit. (b)

(b) *Frantz.*

Comment. ff.

d. j. §. j. n. 34.

Verum enim verò quæ hæcenus protuli ad defendendam legitimam pœnarum mitigationem in Nobilibus, procedunt in delictis arbitrariis incertis & difformibus, in quibus causâ cognitâ liberum erit arbitrium statuendi ei, qui cognoscit. *l. 1. §. 1. ff. d. effract. l. 38. §. qui nondum. ff. d. pen. l. 15. §. 1. ff. ad sci. Turp. l. 8. d. publ. judic. l. 8. §. 8. ff. d. pen.* (c) quæ cum pro qualitate personæ mitigari, etiam qualitate admissi ad pœnam capitis extendi possunt. *l. 13. l. 7. §. ult. ff. ad L. Jul. repet. l. 6. ff. ad L. Jul. pecul. l. 9. ff. d. extr. crim.* non etiam in delictis atrocioribus *l. 1. c. si adv. del.* ubi nec minore nitas juvat ad mitigandam pœnam: *l. 7. d. pen.* & ubi pœna mortis dicitur, tunc enim æqualis pœna nobili & ignobili irrogatur, nisi & in hac magis Commodum publicum, quam qualitates personarum respiciuntur. In iis etiam delictis, quæ contra splendorem nobilitatis, alteriusve dignitatis commissa sunt, gravius puniuntur. *l. 14. ff. d. pen. l. 6. §. qui manus ff. d. re milit.* ubi conspicitur, quod adeo dignitas non excuset à pœna, ut minuat illam, ut potius quo quis est honoratior magis sit dignus, quæ illo aliàs statuta. *§. l. 8. c. d. Episcop. & cler.* ubi delictum gravius sit propter committentis dignitatem & scandalum, quod præbet Episcopus, tantum abest ut sit mitius puniendum, ut potius gravius atrociusq; sit vindicandum. Quod si igitur illi nullo habito suæ dignitatis respectu & post habitis omnibus Politicis rationibus in graviora facinora erumpant, nisi etiam exemplariter puniantur, Resp. contagione pestilentissimæ afficeretur. Etenim

Regis

Regis ad exemplum totus componitur Orbis.

Et licet delictum in se consideratum non sit ita gravius, quo graviori poena dignum, tamen exaggeratur propter violatam à Principe concessam dignitatem, qui multum fidei illis attribuens, gravi contemtu relinquitur, tum etiam propter multas consequentias evitandas, atque ita Justitiæ & Salutis publicæ consulitur. Hunc quoque in modum exasperatur poena in Nobilibus, ut in prodicionibus, in Crimine falsi, in Crimine læsæ Majestatis & omnibus perfidiæ delictis graviori poena sint afficiendi, *d. l. 8. C. de Episcop. & Cler. l. 14. ff. de pæn. arg. l. decuriones. C. de quest. (u)* nihil enim contrariatur magis nobilitati, quam proditio & perfidia. *l. 1. ult. C. ex quib. ca. inf. nihil monstruosius huic dignitati, quam fidem frangere, atque ita quo major in Principem est obligatio & fides, eò severior fidei violatæ vindicta imponitur. arg. l. un. inf. C. de conduct. & proc. d. l. 8. de Episc. & Cler.*

Quæ è contra Privilegia in Criminalibus & poenis temperandis, propter nobilitatis dignitatem nobilibus quæ talibus competunt præcipuz sequentibus tradam:

I.

Constat ex Jure, quod Procurator in Criminalibus non admittatur. *l. pen. §. 1. ff. de publ. jud. (vv)* cum sistere se debeat in judicio & actor & reus. *l. pen. in fin. de publ. jud. l. ult. C. de in jur. ut cum testibus componatur & ex ore ejusque vultu veritas eruatur. (x)* Deinde etiam ne sententia judicis esset frustranea: condemnato enim procuratore, sententia non possit suum jus consequi, cum poena suos debeat tenere autores. *l. 22. C. de pæn. Procurator autem non sit principalis reus, & sic crimina impunita manerent, quod exemplo perniciosum est. l. bona fides. ff. de pos. Exciipiunt tamen personæ Illustres & Nobiles, qui in Causis famosis & criminalibus per Procuratorem in judicio possunt agere. *l. ult. C. de injur. l. 15. C. de accus. qui in crimen subscribunt, & condemnatio fertur in eorum personam. l. f. C. de judic. (y)**

II.

In Criminalibus satisfactio non oneratur, sed juratoria Cautio ab eis exigitur. *Nov. 52. §. 12. l. pen. C. de dignit. (z)* quamvis à Præi hodie recessum esse scribat Josias Nolden. (a)

(v) Magnif. Dn. Struv. Synr. 7. C. th. 33. Exec. VII. Zaf. Comm. ff. ad tit. de Procurat. n. 3. (y) Dn. Struv. Synr. 7. C. th. 33. Exec. VII. Zaf. Comm. ff. ad tit. de Procurat. n. 3. (z) VVesent. Comm. ff. de custod. reor. n. 5. (a) Jos. Nolden. c. 19. n. 51.

III.

Nobiles Cruciatibus & torturis non sunt subijciendi. l. 4. C. ad L. Jul. Maj. arg. l. 33. C. de Decur. l. 10. C. de dignit. l. 3. §. 1. de

(b) *Vvesenb. re milit. l. 8. C. de quest.* Quod de Conluetudine in contrarium Comm. ff. de trahit Jos. Nolden. c. 32. n. 103. (b) In quibusdam autem causis veniam non merentur a tortura, nec Privilegia eorum admittuntur, ut in causa Majestatis l. 4. C. ad L. Jul. Majest. l. 31. C. de

(c) *vid. Fes. Episc. & Cler. in Crimine proditiōis l. 7. l. 3. §. 20 qui. ff. de re. Nold. c. 12. milit. Sodomix, furti, veneficii & Crimine falsi. (c)*
n. 204.

IV.

Nobiles flagellis non cadantur, & talis poena tanquam ignominiosa & tantum plebejis propria, a Nobilibus aliena esse debet. c. *pastoralis in f. pr. de off. deleg. (d)*

(d) *Fritz. Concl. 151.*

V.

Ad triremes (auf die Gallen) quae poena in locum deportationis antiquae & damnationis in metallum successit, (c) hodieque usitata est in quibusdam Italiae locis praecipue Insulis, Sardinia, & Sicilia &c. ad Triremes inquam non facile damnandi sunt nobiles.

(c) *Vvesenb. Comm. ff. ad L. Corn. de Sicar. n. 19. & ad iis. de quest. n. 5.*

VI.

Manus ipsas, propterea quod alios in viis insultarunt, non est amputanda, (f) ob favorem sc. militiae, quod manibus defectis non amplius sint idonei Reipubl. cum hostibus decertandis &c. sed vel alia poena arbitraria sunt afficiendi Et ita refert Colerus Nostrates Idios in casu contra Henricum ab Erzdorff respondisse. (g) Contrarium tamen Scabinos Lipsiens. Mens. Septemb. anno 1584. pronunsiasse & euid. nobili secundum Jus Sax. etiam amputationem manus adjudicasse scribit Berlich. d. l.

(f) *Berlich. P. IV. Præf. concl. ad n. 34.*

(g) *Coler. P. 1. Decis. 155. n. 18. Et seq.*

VII.

In Latumiis vel vinculis subterraneis propter delicta non sunt detinendi, sed in eminentiori loco, in Civitate, in Curia sub custodia militum sunt detinendi, maxime si nondum sunt convicti. (h)

(h) *Irag. de Nobil. c. 20. n. 30. seqq. Coler. Proc. Exec. P. II. §. 3. n. 109.*

II

VIII.

Nobiles in poenis corporalibus mitius puniuntur l. 6. §. persona. ff. de poen. l. sacrilegus in pr. & S. 1. ff. ad L. Jul. pecul. l. poena & l. f. ff. ad L. Corn. de Sicar. IX.

(b) *Coler. Proc. Exec. P. II. §. 3. n. 109.*

In Pecuniariis vero gravius puniuntur. *l. 2. c. ut nem. priv. (3) Gail. II.*
 (1) Pœna enim scopus est, ut delinquens emendetur, & alii metu *cf. 110. n. 416.*
 pœnæ absterreantur. Pœna autem pecuniaria, ni magna sit, cum
 indivitem cadat, floccipenditur; & divites ad delinquendum ul-
 terius inflammantur, cum sciunt tam levi bonorum suorum ja-
 cturâ posse delicta expiare, ideo cum Nobiles præsumuntur a-
 bundantibus fortunæ bonis instructos esse, Principem seu Magi-
 stratum id incumbere comperi mur, quomodo in pœnis pecuni-
 ariis infligendis inter plebejos & nobiles proportionem observet;
 & ut possit in alterum Nobilis sanguinem h. e. bona virtualiter
 animadvertere, & nobilibus hirudinem legitimum & penetran-
 tem imponere, quò pœnarum primarium finem assequi valeat, ip-
 seq; suam honorariam & sanctam auctoritatem servet.

X. Plebejæ conditionis homines, cum pœnâ pecuniariâ affici-
 untur, si non solvendo sunt, corporaliter puniuntur, juxta tritum
 illud, qui non habet in ære, luat in corpore, vel secundum Cassio-
 dorum reddat debitum pœnis, quod non potest compensare pec-
 cuniis. *Matth. 18. v. 25. l. 35. ff. d. injur. l. 1. §. ff. de pœn. l. ff. d.*
in jus voc. l. 7. §. 3. d. juris d. l. 4. §. quod si c. d. serv. fugit. &c.
 De hoc Quæritur: Anne procedat in Nobilibus & personis
 egregiis? Quæ Quæstio ab utrâque parte disputatur. Nos à
 partibus eorum stamus, qui negant per *l. 42. ff. d. pœn. l. 56. & 20.*
d. R. I. Et statuimus, quod hæc in parte non subjiciantur Nobiles
 pœnæ corporis afflictivæ: Nam quotiescunq; ex Legis permis-
 su pœna in aliam & diversam commutanda venit, non in gravio-
 rem, sed æqualem vel etiam mitiorem converti debeat. In no-
 bili autem persona qualibet pœna corporis afflictiva vel etiam
 minima, propter suam dignitatem gravior est quâlibet, etiam ma-
 ximâ pœna pecuniaria. *l. 10. in. ff. d. pœn.* atque hinc propor-
 tio Arithmetica in pœnarum irrogatione adhibenda est. (1) Ac
 licet Nobilis non afficiatur pœnâ corporis, potest tamen tali affi-
 ei, quæ pœna pecuniaria non sit gravior. (m)

XI.

Propter furtum vel aliud grande crimen, suspendio dignum,
 Nobiles laquei supplicio non sunt plebendi, *arg. l. 9. §. ista servè*

(1) *Dn. Strub.*
Exerc. I. tit.
31. 32.
 (m) *Har-*
precht. ad §.
10. Inst. de
Injur. n. 38.

(n) *Tirag. de 11. ff. d. pœn.* Pœna enim laquei est ignominiosissima, vilissima, ac fœdissima omnium pœnarum. (n) & informis lethi laqueum invenerunt homines, feræ nesciunt. (o) Informe appellatur, quoniam in Pontificalibus libris cautum erat, ut qui laqueo vitam finivisset, insepultus abjiceretur, quod ea mors esset infamiosissima, testante Servio. Pœna a. hæc primario intendit tranquillitatem, & salutem publicam, Justitiæ promotionem, & deinde damnum proximi refarciendum: & introducta est ad castigandum & extirpandum è Rep. furtum crimen aliàs frequentissimum: nec quis hanc pœnam, tanquam atrocioris delicto æstimabit, quasi acerbior foret pro bonis subreptis vitam adimere, quæ superioris est ordinis & multo dignior: Respiciamus modò criminis frequentiam & Reipubl. turbationem, proximi dolosam bonorum subreptionem atq; exinde enormem læsionem, & concludemus, quod non solum Pacis publicæ turbatores. *l. 16. §. miles ff.*

(p) *Zaf. Comm. d. re milit.* capitali pœnâ erint afficiendi, sed etiã læsio proximi severissimè sit vendicanda. (p) Verùm quoad Nobiles quemadmodum illi per hæcenus dicta in pœnis corporalibus mitius puniuntur. *l. aut facta, §. persona ff. d. pœn.* flagellis vel fustibus non cæduntur. *l. 5. c. ex quib. ca. inf.* ita quoque laquei supplicio non subjacent. *per l. 9. §. iste. 11. ff. d. pœn. l. 3. §. 1. ff. d. re milit.*

(q) *Tirag. c. 20. n. 111.* Sed potius sunt decapitandi, vel alia pœna non tam ignominiosa afficiendi. (q) nisi in Crimine prodicionis deprehensi fuerint, per supra dicta. quo casu etiã suspenduntur in Gallia. (r) In Angliã illustres & Nobiles ex speciali Regis gratia securi percipiuntur & decapitantur, quod etiã apud Italos, Hispanos, Karbonenses & Aquitanos in usu esse refert Bodinus. d. 1. ubi quoq; adjicit; Belgas, Nobilium jugulum gladio, pecudum in morem, haurire consuevisse. Apud Turcas olim consueta fuit strangulatio fratrum imperatoris, Ratio erat propter Imperium Turcicum ejusq; statum conservandum, à qua tamen immiani barbarie hodiè recesserunt ab annis præter præter 40. nam si perrexissent, extincta fuisset Ottomannica familia: notante Conringio. (s)

(s) *Colleg. Rerum pp. de Imp. Turc.* XII. Priusquam Cymba mea arenam, ut spero, felicem osculetur

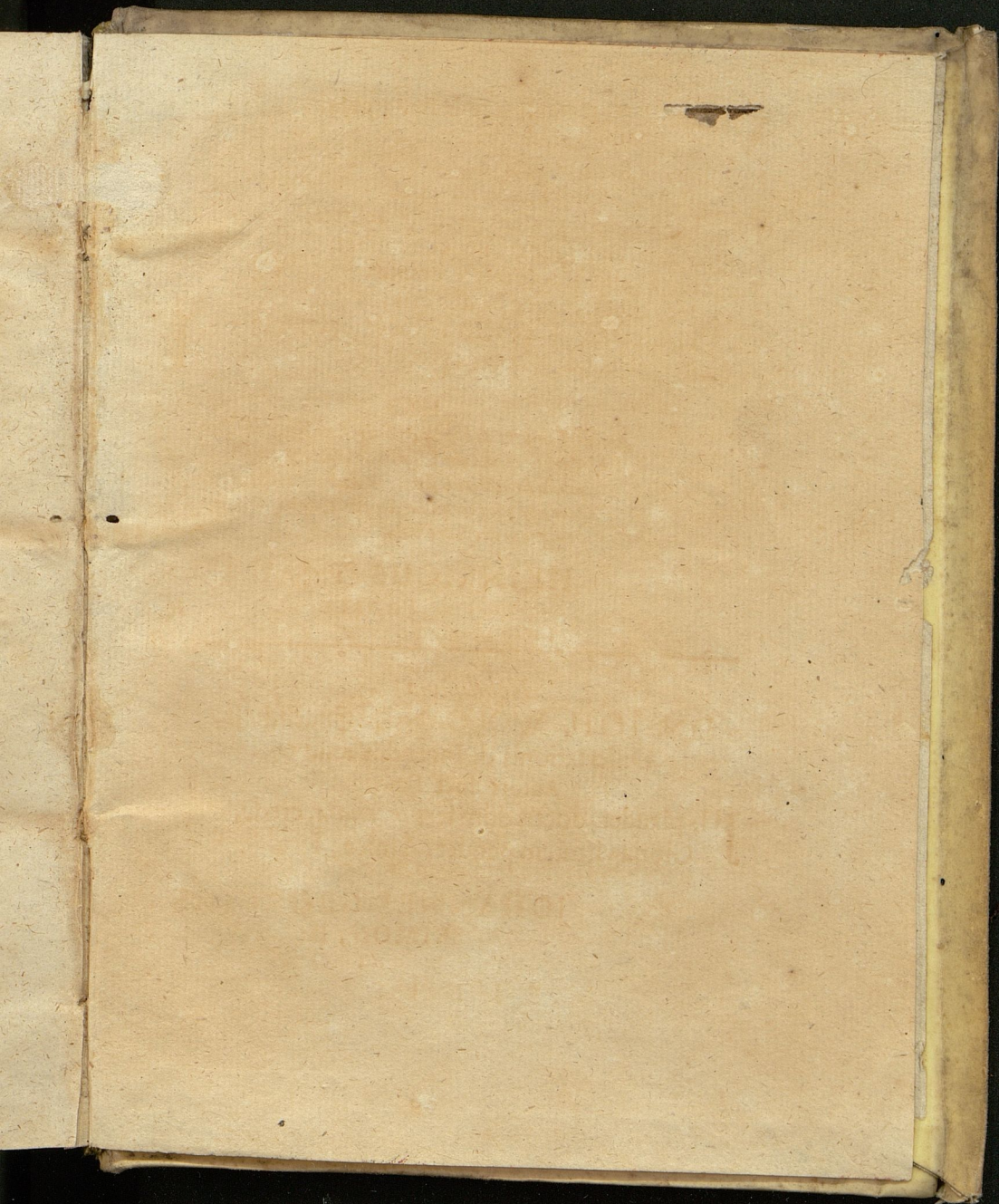
tur. expedienda restat quæstio à Ddruñ opinionibus satis defati-
gata: An Nobiles suæ nobilitatis privilegiis renunciare possint?
Pernegant Gomez. *tom. 2. var. resolut. c. 11. n. 54.* & multi alii
quos vide apud Josiam Noldenum. (t) Eorū præcipuum argu- (t) *c. 12. n. 12 &*
gumentum est, quod jura sanguinis nec. renunciacione nec ullâ
Lege humana tolli possint. *l. jura sanguinis 8. ff. d. R. J.* Ve-
rum, non intellecta ab illis, Lex illa ad nervum oppositionum ad-
ducta. Jura enim sanguinis heic non intelliguntur privilegia; per
Nobilitatem mediante sanguine translata ad posteros, sed jura
sanguinis in hâc lege nihil aliud sunt, quam cognationis & proxi-
mitatis jura *l. 23. §. l. 2. ff. und. cogn.* quæ quia naturalia sunt, nul-
lo jure Civ. dirimi possunt. *l. 10. §. 4. ff. d. grad. & adfir.* ea enim
quæ juris naturalis sunt à jure Civ. mutari nequeunt. *§. f. just. d.*
legit. agn. tut. & §. pæn. just. d. I. N. G. & c. (u) atque ita diffi- (u) *Ludbel.*
pata est eorum objectio, & negantium opinio. Nos cum mo- *Comment. ad*
ratoribus affirmativam amplectimur sententiam, per Regulam, *d. l. 8. de R. J.*
quod quilibet renunciare possit his, quæ in sui favorem introdu-
cta & concessa sunt. *l. pen. c. d. pat. l. 46. ff. eod. l. 41. ff. d. minor.*
l. 51. c. d. Episcop. & cler. & qui semel jus suum remiserit, non re-
dire possit ad juris pristini beneficium. *l. 1. §. qui semel. ff. d. sus-*
cess. edit. l. 31. ff. d. pari. l. 14. §. 9. ff. d. adil. Edit.

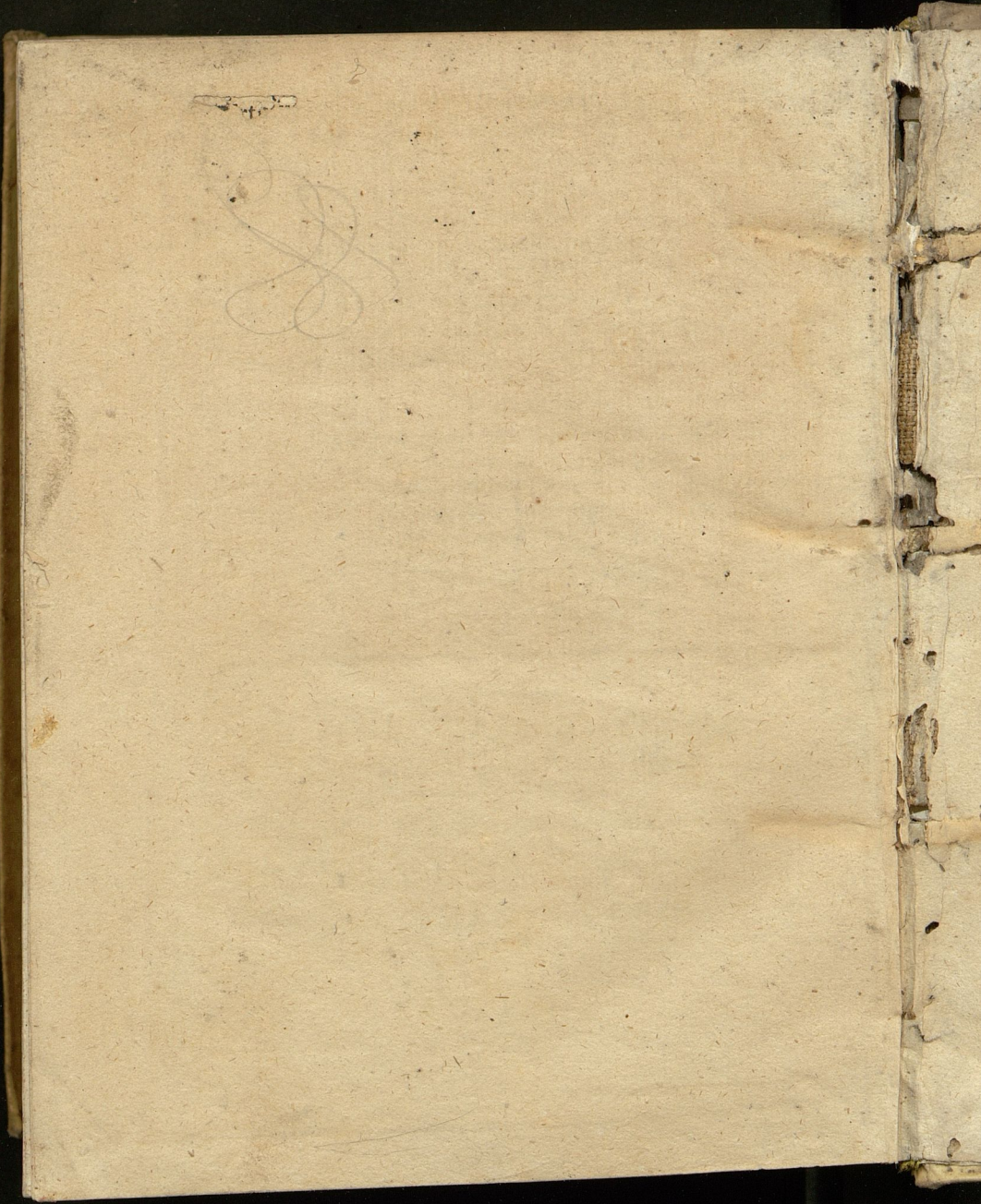
S. D. G.

Ingenitum genitum, virtus heroica Prin-
ceps
Virtutum nomen tollit ad astra tuum.
Nobilis es verus, specimen qui nobile mon-
stras,
Nobilis ingenii mensis abundè venit.

Præximo atque Literatissimo
Dn. Respondenti, Amico
suo dilectissimo, adponeb.

PRÆSES.

153444

AB: 153444

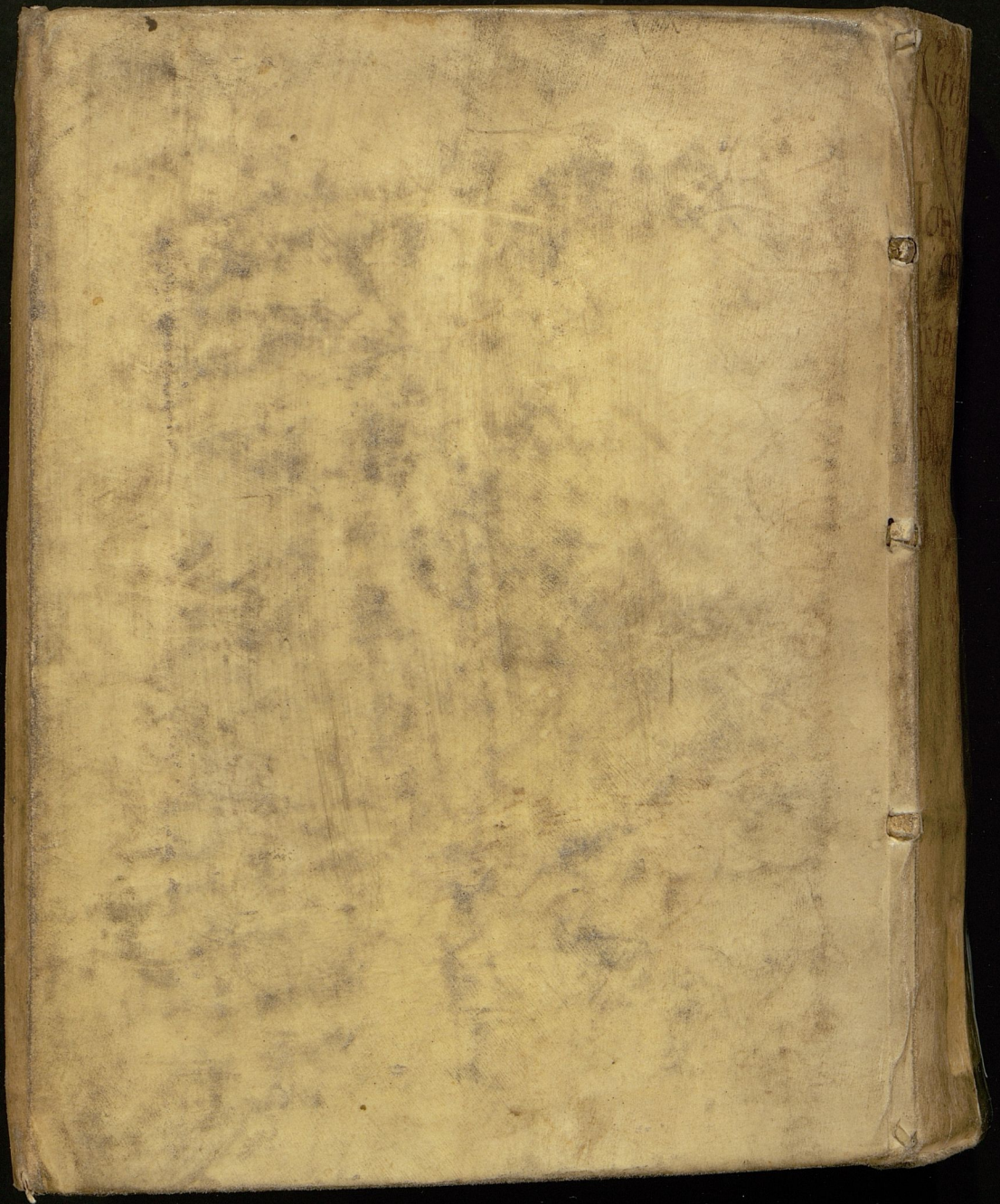
ULB Halle 3
004 364 589

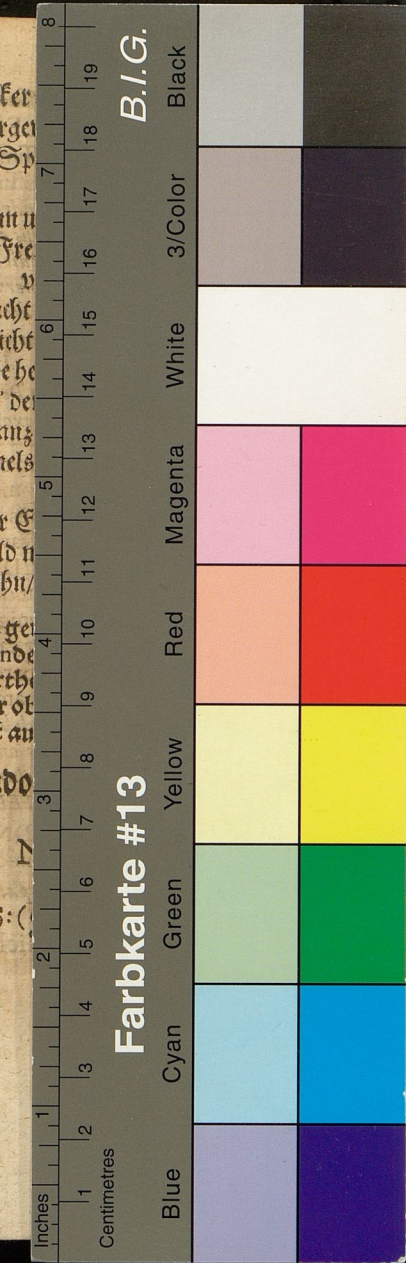

TA 206
W. A. S. W. /

Vb 17

16
ADSPIRANTE SS. TRIADIS LUMINE,
MAGNIFICO JCTORUM IN ILLUSTRIS-
SIMA PROPE SALAM ACADEMIA ORDINE
INDULGENTE,
PRÆSIDE

VIRO
PRÆ-NOBILISSIMO, AMPLISSIMO,
CONSULTISSIMO ATQUE EXCELLENTISSIMO

DN. ERNESTO FRIDERICO
Schrötern/Hæreditario in Wickerstädt/ Jcto
& Antecessore Famigeratissimo, Consiliario Saxonico
Eminentissimo, Curiaæ Provincialis, Facultatis Juridicæ
atque Scabinatus Adfessore gravissimo,

Patrono & Doctore suo sanctè deœnèrando,
DISCURSUM JURIDICO - POLITICUM

DE
CIVILI NOBILIVM

STATU, EORUMQUE JURI-
BUS AC PRIVILEGIIS

publicæ ERUDITORUM Censuræ
submittit

CHRISTIANUS Widemann,
Gorlitzio - Lusatus.

AUTOR.

M. April. A. O. R. M. DC. LXXVII.
In Fano Themidi consecrato.

JENÆ, Typis JOHANNIS NISL.